

eul_wid: ugy-aa

Ὁ Φυσιολόγος · The Naturalist

Physiologus, First Redaction

Φυσιολόγος

Period: Ὀψιμαρχία [Late Antique](#)
Dialect: Κοινή Χριστιανική [Christian Koine](#)
Domain: Ἐπιστήμη [Science](#)
Format: Πραγματεία [Treatise](#)

- 1 (τ) Περὶ τοῦ λέοντος. Ἀρξόμεθα λαλῆσαι περὶ τοῦ λέοντος, τοῦ βασιλέως τῶν θηρίων [ἦτοι ζώων]. Καὶ γὰρ ὁ Ἰακώβ, εὐλογῶν τὸν Ἰούδα, ἔλεγε· «σκύμνος λέοντος Ἰούδα, ἐκ βλαστοῦ, υἱέ μου, ἀνέβης· καὶ τὰ ἐξῆς». Ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ λέοντος, ὅτι τρεῖς φύσεις ἔχει. πρώτη αὐτοῦ φύσις ἐστὶν αὕτη· ὅταν περιπατῇ ἐν τῷ ὄρει καὶ ἔρχηται αὐτῷ ὁσμὴ τῶν κυνηγῶν, τῇ οὐρᾷ αὐτοῦ συγκαλύπτει αὐτοῦ τὰ ἵχνη, ἵνα μὴ ἀκολουθοῦντες τοῖς ἵχνεσιν αὐτοῦ οἱ κυνηγοὶ εὗρωσιν αὐτοῦ τὴν μάνδραν καὶ κρατήσωσιν αὐτόν. Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς ἡμῶν, ὁ νοερὸς λέων [νικήσας, ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαυίδ], ἀποσταλὴς ἀπὸ τοῦ ἀοράτου Πατρὸς, ἐκάλυψε τὰ νοερά ἵχνη αὐτοῦ, τουτέστι τὴν θεότητα. Μετὰ ἀγγέλων ἄγγελος ἐγένετο, μετὰ ἀρχαγγέλων ἀρχάγγελος, μετὰ θρόνων θρόνος, μετὰ ἐξουσιῶν ἐξουσία, ἕως καταβάσεως αὐτοῦ· καὶ ἦλθεν εἰς τὴν μήτραν τῆς ἁγίας παρθένου Μαρίας, ὅπως σῶσῃ τὸ πεπλανημένον γένος τῶν ἀνθρώπων, «καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν». ἐκ τούτου οὖν ἀγνοοῦντες αὐτὸν οἱ ἄνωθεν κατελθόντες, ἔλεγον· «τίς ἐστὶν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης»; εἴτα τὸ ἅγιον Πνεῦμα λέγει· «Κύριος τῶν δυνάμεων, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης». Δευτέρα φύσις τοῦ λέοντος. ὅταν καθεύδῃ ὁ λέων ἐν τῷ σπηλαίῳ, ἀγρυπνοῦσιν αὐτοῦ οἱ ὀφθαλμοί· ἀνεωγμένοι γὰρ εἰσι. καὶ ἐν τοῖς Ἰακώβου τοῦ Σολομῶν μαρτυρεῖ λέγων· «ἐγὼ καθεύδω, καὶ ἡ καρδιά μου ἀγρυπνεῖ». Οὕτω καὶ τὸ μὲν σῶμα τοῦ Κυρίου μου καθεύδει ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ἡ δὲ θεότης αὐτοῦ ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἀγρυπνεῖ· «οὐ γὰρ νυστάξει οὐδὲ ὑπνώσει ὁ φυλάσσων τὸν Ἰσραὴλ». Τρίτη φύσις τοῦ λέοντος. ὅταν ἡ λέαινα γεννᾷ τὸν σκύμνον, νεκρὸν αὐτὸν γεννᾷ, καὶ περιτηρεῖ τὸ τέκνον, ἕως οὗ ὁ πατὴρ ἔλθῃ ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἐμφυσησὶ αὐτῷ εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ ἐγερῇ αὐτόν. Οὕτω καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ, ὁ Πατὴρ τῶν ὅλων, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐξήγειρε τὸν πρωτότοκον υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρὸ πάσης κτίσεως, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ τῶν νεκρῶν, [ὅπως σῶσῃ τὸ πεπλανημένον γένος τῶν ἀνθρώπων]. Καλῶς οὖν ὁ Ἰακώβ ἔλεγεν· «ἀναπεσὼν ἐκοιμήθη ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἐγερῇ αὐτόν»; Περὶ σαύρας ἡλιακῆς. ^[30]
- 2 (τ) Ἔστι σαύρα καλουμένη ἡλιακὴ, ὡς φησὶν ὁ Φυσιολόγος. ὅταν οὖν γηράσῃ, ἐμποδίζεται τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ πηροῦται, μὴ βλέπουσα τοῦ ἡλίου τὸ φῶς. τί οὖν ποιεῖ ἐν ἑαυτῇ ἡ καλὴ φύσις; ζητεῖ τοῖχον βλέποντα τὴν ἀνατολήν, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν ῥαγάδα τοῦ τοίχου [βλέπουσα τὴν ἀνατολήν]· καὶ ἀνατέλλοντος τοῦ ἡλίου, ἀνοίγονται αὐτῆς οἱ ὀφθαλμοί, καὶ γίνονται πάλιν ὑγιεῖς. Τοῦτον οὖν τὸν τρόπον καὶ σύ, ὦ ἄνθρωπε, εἰ τὸ τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου ἔχεις ἔνδυμα

καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς καρδίας σου ἀμβλυωποῦσι, ζήτησον ἀνατέλλοντα τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, [οὗ τὸ ὄνομα ἀνατολή καλεῖται ἐν τῷ προφῆτῃ], καὶ αὐτὸς ἀνοίξει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας σου. Περὶ χαραδριοῦ. ^[10]

- 3 (τ) Ὡς πετεινὸν λεγόμενον χαραδριὸς, ὡς ἐν τῷ Δευτερονομίῳ γέγραπται. Ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ αὐτοῦ ὅτι ὁλόλευκόν ἐστι τὸ πετεινόν, μὴ ἔχον ὅλως μελανίαν, καὶ τὰ ἐνδοθεν αὐτοῦ ἀφοδεύματα θεραπεύει τοὺς ἀμβλυωποῦντας ὀφθαλμοὺς· ἐν δὲ ταῖς αὐλαῖς τῶν βασιλείων εὐρίσκεται. Ἐάν τις ᾗ νοσῶν, ἐκ τοῦ χαραδριοῦ γινώσκειται ἢ ζῇ ἢ ἀποθνήσκει· φέρουσι γὰρ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ νοσοῦντος ἐν τῇ κλίνῃ, καὶ ἐὰν ἡ νόσος τοῦ ἀνθρώπου ᾗ πρὸς θάνατον, ἀποστρέφει ὁ χαραδριὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ νοσοῦντος καὶ πάντες γινώσκουσιν ὅτι ἀποθνήσκει· ἐὰν δὲ ἡ νόσος τοῦ ἀνθρώπου ᾗ πρὸς ζωὴν, ἀτενίζει ὁ χαραδριὸς τῷ νοσοῦντι καὶ ὁ νοσῶν τῷ χαραδριῷ, καὶ καταπίνει ὁ χαραδριὸς τὴν νόσον τοῦ νοσοῦντος, καὶ ἀνίπταται εἰς τὸν αἰθέρα τοῦ ἡλίου, καὶ καίει τὴν νόσον τοῦ νοσοῦντος ἀνθρώπου, καὶ σκορπίζει αὐτήν, καὶ σώζεται ὁ τε χαραδριὸς καὶ ὁ νοσῶν ἅμα. Καλὸν οὖν ἐστὶ λαβεῖν τοῦτο εἰς πρόσωπον τοῦ Σωτῆρος· ὁλόλευκος γάρ ἐστιν ὁ Κύριος ἡμῶν, μὴ ἔχων ὅλως μελανίαν· εἶπε γὰρ ὅτι «ἐλεύσεται ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου, καὶ ἐν ἐμοὶ εὐρήσει οὐδέν». ἔλθων γὰρ ὁ Κύριος ἐκ τῶν οὐρανῶν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ἀπέστρεψεν ἀπ' αὐτῶν τὴν θεότητα· ἔλθων δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς τὰ ἔθνη καὶ ἄρας ἡμῶν τὰς ἀσθενείας καὶ τὰς νόσους βαστάσας, ὑψώθη ἐπὶ τοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ, καὶ πάσας ἡμῶν τὰς ἀσθενείας καὶ ἁμαρτίας ἐξήλειπεν· ἀναβὰς γὰρ εἰς ὕψος, ἡχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν. Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ χαραδριοῦ. Ἄλλ' ἐρεῖς μοι ὅτι ὁ χαραδριὸς ἀκάθαρτός ἐστι κατὰ τὸν Νόμον, καὶ πῶς φέρεται εἰς πρόσωπον τοῦ Σωτῆρος; καὶ ὁ ὄφις ἀκάθαρτός ἐστι, καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων ὅτι «καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου». διπλᾶ γάρ ἐστι τὰ κτίσματα, ἐπαινετὰ καὶ ψεκτά. Περὶ πελεκάνου. ^[25]

- 4 (τ) Καλῶς ὁ Δαυὶδ λέγει· «ὠμοιώθην πελεκᾶνι ἐρημικῷ». ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ πελεκάνου ὅτι φιλότεκνός ἐστι πάννυ· ὅταν γεννᾷ τοὺς νεοσσούς καὶ ὀλίγον αὐξήσωσι, τύπτουσιν εἰς τὸ πρόσωπον τῶν γονέων· οἱ δὲ γονεῖς κολαφίζουσι τὰ τέκνα καὶ ἀποκτείνουσιν. ὕστερον δὲ σπλαγχνίζονται οἱ τούτων γονεῖς, καὶ τρεῖς ἡμέρας πενθοῦσι τὰ τέκνα ἃ ἀπέκτειναν. τῇ οὖν τρίτῃ ἡμέρᾳ ἡ τούτων μήτηρ ἐαυτῆς τὰς πλευρὰς ἀναπτύσσει, καὶ τὰ αἵματα αὐτῆς στάζοντα ἐπὶ τὰ νεκρὰ σώματα τῶν νεοσσῶν ἐγείρει αὐτά. Οὕτω καὶ ὁ Κύριος ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ εἶπεν· «υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα, αὐτοὶ δέ με ἠθέτησαν». ἐγέννησεν ἡμᾶς ὁ δημιουργὸς πάσης κτίσεως, καὶ ἐτύψαμεν αὐτόν· πῶς οὖν ἐτύψαμεν; ἐλατρεύσαμεν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα. ἀνελθὼν οὖν ἐπὶ τὸ ὕψωμα τοῦ σταυροῦ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν καὶ ἀνοίξας τὴν ἐαυτοῦ πλευράν, ἔσταξε τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ εἰς σωτηρίαν καὶ ζωὴν αἰώνιον· τὸ μὲν αἷμα διὰ τὸν εἰπόντα· «λαβὼν τὸ ποτήριον εὐλόγησε», τὸ δὲ ὕδωρ ἐπὶ τὸ βάπτισμα τῆς μετανοίας. Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ πελεκάνου. Περὶ νυκτικόρακος. ^[15]

- 5 (τ) Φησὶν ὁ Ψαλμῳδός· «ἐγενόμην ὥσπερ νυκτικόραξ ἐν οἴκοπέδῳ». ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ νυκτικόρακος ὅτι τοῦτο τὸ πετεινὸν ἀγαπᾷ τὴν νύκτα ὑπὲρ τὴν ἡμέραν. Οὕτω καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡγάπησεν ἡμᾶς τοὺς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένους, τὸν λαὸν τῶν ἐθνῶν ὑπὲρ τὸν λαὸν τῶν Ἰουδαίων, τῶν καὶ τὴν υἰοθεσίαν καὶ τὴν τῶν πατέρων ἐπαγγελίαν κληρωσαμένων. ἐκ τούτου καὶ ὁ Σωτὴρ ἔλεγε· «μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ Πατὴρ δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν», καὶ τὰ ἐξῆς. Ἄλλ' ἐρεῖς μοι ὅτι ὁ νυκτικόραξ ἀκάθαρτός ἐστι κατὰ τὸν Νόμον, καὶ πῶς φέρεται εἰς πρόσωπον τοῦ Σωτῆρος; καλῶς καὶ πῶς ὁ Ἀπόστολος λέγει· «τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν»; ἐαυτὸν ἐταπείνωσεν, ἵνα πάντας σώσῃ καὶ ὑψωθῶμεν. Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ νυκτικόρακος. Περὶ ἀετοῦ. ^[10]

- 6 (τ) Ὁ μὲν Δαυὶδ λέγει· «ἀνακαινισθήσεται ὡς ἀέτοῦ ἡ νεότης σου». ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ ἀέτοῦ ὅτι ὅταν γηράσῃ, βαρύνονται αὐτοῦ οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ αἱ πτέρυγες καὶ ἀμβλυωπεῖ. τί οὖν ποιεῖ; ζητεῖ πηγὴν ὕδατος καθαρὰν, καὶ ἀνίπταται εἰς τὸν αἰθέρα τοῦ ἡλίου, καὶ καίει τὰς πτέρυγας αὐτοῦ τὰς παλαιὰς καὶ τὴν ἀμαυρίαν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, καὶ καταβαίνει ἐπὶ τὴν πηγὴν, καὶ βαπτίζεται— τρίς, καὶ ἀνακαινίζεται, καὶ νέος γίνεται. Τοῦτον οὖν τὸν τρόπον καὶ σύ, ὦ ἄνθρωπε, εἰ τὸ τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου ἔχεις ἔνδυμα καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς καρδίας σου ἀμβλυωποῦσι, ζήτησον τὴν νοερὰν πηγὴν, τὸν τοῦ Θεοῦ λόγον, τὸν λέγοντα· «ἐμὲ ἐγκατέλιπον, πηγὴν ὕδατος ζῶντος», καὶ ἀνίπτασο εἰς τὸ ὕψωμα τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπόδουσαι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ, καὶ βάπτισαι τρίς ἐν τῇ ἀεννάῳ πηγῇ, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· καὶ ἀπόδουσαι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τουτέστι τὸ παλαιὸν ἔνδυμα τοῦ διαβόλου, καὶ ἔνδυσαι τὸν νέον τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα, καὶ πληρωθήσεται καὶ ἐν σοὶ ἡ προφητεία Δαυὶδ· «ἀνακαινισθήσεται ὡς ἀέτοῦ ἡ νεότης σου». Περὶ φοίνικος πετεινοῦ. ^[15]
- 7 (τ) Ὁ Κύριος ἔλεξεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ· «ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι τὴν ψυχὴν μου, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν», καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἠγανάκτησαν ἐπὶ τῷ λόγῳ. Ἔστι πετεινὸν ἐν τῇ Ἰνδίᾳ, φοῖνιξ λεγόμενον· κατὰ πεντακόσια ἔτη εἰσέρχεται εἰς τὰ ξύλα τοῦ Λιβάνου, καὶ γεμίζει τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἄρωμάτων, καὶ σημαίνει τῷ ἱερεῖ τῆς Ἡλιουπόλεως τῷ μηνὶ τῷ νέῳ, τῷ Νησάν ἢ τῷ Ἀδάρ, τουτέστι τῷ Φαμενώθ ἢ τῷ Φαρμουθί. ὁ δὲ ἱερεὺς σημανθεὶς ἔρχεται, καὶ ἐμπιπλᾷ τὸν βωμὸν ἀμπελίνων ξύλων· τὸ δὲ πετεινὸν εἰσέρχεται εἰς Ἡλιούπολιν, γεγομωμένον τῶν ἄρωμάτων, καὶ ἀναβαίνει ἐπὶ τὸν βωμόν, καὶ αὐτὸ τὸ πῦρ ἀνάπτει καὶ ἑαυτὸν καίει. τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ ἱερεὺς, ἐρευνῶν τὸν βωμόν, εὕρισκε σκώληκα ἐν τῇ σποδῷ· τῇ δὲ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ εὕρισκε αὐτὸν νεοσσὸν πετεινοῦ, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ εὕρισκε αὐτὸν πετεινὸν τέλειον, καὶ ἀσπάζεται τὸν ἱερέα, καὶ πορεύεται εἰς τὸν ἴδιον αὐτοῦ τόπον. Εἰ οὖν τὸ πετεινὸν τοῦτο ἐξουσίαν ἔχει ἑαυτὸ ἀποκτεῖναι καὶ ζωοποιῆσαι, πῶς οἱ ἀνόητοι Ἰουδαῖοι ἀγανακτοῦσι κατὰ τοῦ Κυρίου εἰρηκότος· «ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι τὴν ψυχὴν μου καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν»; Ὁ οὖν φοῖνιξ πρόσωπον λαμβάνει τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν· ἐλθὼν γὰρ ἐκ τῶν οὐρανῶν, τὰς δύο πτέρυγας αὐτοῦ ἀπλώσας, μεστὰς εὐωδίας ἤνεγκε, τουτέστιν ἐναρέτων οὐρανίων λόγων, ἵνα καὶ ἡμεῖς δι' εὐχῶν ἐκτείνωμεν τὰς χεῖρας, καὶ ἀναπέμψωμεν εὐωδίαν πνευματικὴν διὰ πολιτειῶν ἀγαθῶν. Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ φοίνικος. Περὶ ἔποπος πετεινοῦ. ^[20]
- 8 (τ) Γέγραπται· «ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω». καὶ πῶς εἰσὶ τινες πατραλοῖαι καὶ μητραλοῖαι; Ἔστι πετεινὸν λεγόμενον ἔποψ. τὰ τέκνα τούτων, ἐὰν ἴδωσι τοὺς γονεῖς αὐτῶν γηράσαντας, ἐκτίλλουσι τὰς πτέρυγας αὐτῶν τὰς παλαιὰς, καὶ λείχουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ θάλλουσι τοὺς γονεῖς ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῶν, καὶ νεοσσοποιοῦσιν αὐτοὺς καὶ νέοι γίνονται, λέγοντες τοῖς ἑαυτῶν γονεῦσιν· ὥσπερ ὑμεῖς ἐνεοσσοποιήσατε ἡμᾶς καὶ κεκοπιάκατε κάμνοντες καὶ τρέφοντες ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς τὸ ὅμοιον ποιήσωμεν ὑμῖν. Καὶ πῶς οἱ ἀνόητοι ἄνθρωποι οὐκ ἀγαπῶσι τοὺς ἑαυτῶν γονεῖς, [τοὺς ἐκτρέφοντας αὐτοὺς καὶ παιδεύοντας ἐν νοουθεσίᾳ Κυρίου]; Καλῶς εἶπεν ὁ Φυσιολόγος περὶ τοῦ ἔποπος. Περὶ ὀνάγρου. ^[10]
- 9 (τ) Γέγραπται ἐν τῷ Ἰώβ· «τίς ἀφῆκεν ὄναγρον ἐλεύθερον»; ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ ὀνάγρου ὅτι ἀγγελάρχης ἐστί, καὶ ἐὰν γεννῶσιν αἱ νομάδες ἄρρενας, ὁ πατὴρ αὐτῶν ὅλα τὰ αἰδοῖα αὐτῶν τέμνει, ἵνα μὴ σπερματίζωσιν. Οἱ πατριάρχαι σπέρμα σωματικὸν ἐζήτουν σπεῖραι, οἱ δὲ ἀπόστολοι, τὰ νοερὰ τέκνα, ἐγκράτειαν ἥσκησαν, οὐράνιον αἰτησάμενοι σπέρμα, ὡς γέγραπται· «εὐφράνθητι, στεῖρα ἢ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον, ἢ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα». ἡ παλαιὰ σπέρμα ἐπαγγελίας, ἡ δὲ νέα ἐγκρατείας. Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ ὀνάγρου. Περὶ ἐχίδνης. ^[10]

10 (τ) Καλῶς εἶπεν ὁ Ἰωάννης πρὸς τοὺς Φαρισαίους· «γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς»; ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς ἐχίδνης ὅτι ὁ μὲν ἄρρην πρόσωπον ἔχει ἀνδρός, ἡ δὲ θήλεια πρόσωπον γυναικός· ἕως ὁμφαλοῦ, ἀνθρώπου ἔχουσι μορφὴν, οὐρὰν δὲ ἔχουσι κροκοδείλου. πόρον δὲ οὐκ ἔχει ἐν κόλπῳ ἡ γυνή, ἀλλ' ὡς τρύπην ῥαφίδος μόνον. ἐὰν οὖν ὁ ἄρρην ὀχεύῃ τὴν θήλειαν, ἐκκρίνει τὸ σπέρμα εἰς τὸ στόμα τῆς θηλείας, καὶ ἐὰν καταπίῃ τὸ σπέρμα ἡ θήλεια, κόπτει τὰ ἀναγκαῖα τοῦ ἄρρενος, καὶ ἀποθνήσκει ὁ ἄρρην εὐθέως. αὐξάνοντα δὲ τὰ τέκνα κατεσθίει τὴν γαστέρα τῆς μητρός, καὶ οὕτως ἐξέρχονται πατραλοῖαι οὖν εἰσι καὶ μητραλοῖαι. Καλῶς οὖν παρεπλησίασεν ὁ Ἰωάννης τῇ ἐχίδνῃ τοὺς Φαρισαίους· ὃν τρόπον γὰρ ἀποκτείνει ἡ ἐχίδνα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, οὕτω καὶ οὗτοι ἀπέκτειναν τοὺς νοερούς αὐτῶν πατέρας, τοὺς προφήτας, φησί, καὶ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν· πῶς οὖν φύγωσιν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; καὶ ὁ μὲν πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ζῶσιν εἰς τὸν αἰῶνα, οὗτοι δὲ ἀπέθανον. Περί ἐχίδνης. ^[15]

10bis (τ) Ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς ἐχίδνης· ὅταν ἄρρην ἀρχῇ συγγένηται τῇ θηλείᾳ, εἰς τὸ στόμα αὐτῇ συγγίνεται, καὶ ἡ θήλεια, καταπίνουσα τὸν γόνον, κόπτει τὰ ἀναγκαῖα αὐτοῦ· γινώσκει οὖν ὅτι, ἐὰν συγγένηται τῇ θηλείᾳ, ἀποθνήσκει. πλειστάκις οὖν ὑπάγει, καὶ ἔρχεται πρὸς τὴν θήλειαν, «καὶ εὐθέως ἀποστρέφεται ἀπ' αὐτῆς»· ὕστερον οὖν, μὴ δυνάμενος κατασχεῖν ἑαυτόν, συγγίνεται αὐτῇ καὶ ἀποθνήσκει. ἡ οὖν θήλεια οὐκ ἔχει κόλπον ἵνα βαστάζῃ ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς τὰ γεννήματα· ἐὰν οὖν αὐξηθῶσι τὰ τέκνα ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, ἀναπτύσσουσι τὴν πλευρὰν αὐτῆς, καὶ ἐξέρχονται, καὶ ἀποκτείνουσιν αὐτήν· πατραλῶαι οὖν εἰσι καὶ μητραλῶαι. Περί ὅφεως· Ὁ Κύριος ἔλεξεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ· «γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὥσπερ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὥσπερ περιστεραί». ^[1]

11 (τ) ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ ὄφεως ὅτι τέσσαρας φύσεις ἔχει. Πρώτη αὐτοῦ φύσις αὕτη· ὅταν γηράσῃ, ἐμποδίζεται τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἐὰν θέλῃ νέος γενέσθαι, πολιτεύεται καὶ νηστεύει τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, ἕως οὗ τὸ δέρμα αὐτοῦ χανυνθῇ· καὶ ζητεῖ πέτρην ἢ ῥαγάδα στενὴν, καὶ ἐκεῖθεν ἑαυτὸν ἐκπιέσας, θλίβει τὸ σῶμα, καὶ ἀποβαλὼν τὸ γῆρας, πάλιν νέος γίνεται. Τοῦτον οὖν τὸν τρόπον καὶ σύ, ὦ ἄνθρωπε, ἐὰν θέλῃς τὸ παλαιὸν γῆρας τοῦ κόσμου ἀποβαλέσθαι, διὰ τῆς στενῆς καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ, διὰ νηστειῶν τὸ σῶμα τῆξον· «στενὴ γὰρ ἐστὶ καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδός, ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον». Δευτέρα φύσις τοῦ ὄφεως, ὅταν ἔλθῃ ὁ ὄφεις πιεῖν ὕδωρ εἰς πηγὴν, οὐ φέρει τὸν ἰὸν μεθ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἐν τῷ φωλεῷ αὐτοῦ ἀφήσιν αὐτόν. Ὁφείλωμεν οὖν καὶ ἡμεῖς, σπεύδοντες ἐπὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἀένναον καὶ ἄκακον, τὸ γέμον τῶν θείων καὶ ἐπουρανίων λόγων, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ μὴ φέρειν μεθ' ἑαυτῶν τῆς κακίας τὸν ἰὸν, ἀλλὰ παντελῶς ἀπορρίπτειν αὐτὸν ἀφ' ἑαυτῶν καὶ καθαρῶς προσέρχεσθαι. Τρίτη φύσις τοῦ ὄφεως. ὅταν ἴδῃ ὁ ὄφεις ἄνθρωπον γυμνόν, φοβεῖται καὶ ἀποστρέφεται· ἐπὶ δὲ ἡμφιεσμένον αὐτόν ἴδῃ, ἄλλεται ἐπ' αὐτόν. [καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε]. Καὶ ἡμεῖς νοητῶς νοήσωμεν ὅτι ἡνίκα ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀδὰμ γυμνὸς ἦν ἐν τῷ παραδείσῳ, οὐκ ἴσχυσεν αὐτὸν πεδεῆσαι ὁ διάβολος. Ἐὰν οὖν καὶ σύ ἔχῃς τὸ ἔνδυμα τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου, τουτέστι τὰ σύκινα τῆς ἡδονῆς, ὡς πεπαλαιωμένος ἡμερῶν κακῶν, ἐφάλλεται σοι. Τετάρτη φύσις τοῦ ὄφεως. ὅταν ἐπέλθῃ αὐτῷ ἄνθρωπος θέλων αὐτὸν ἀποκτείνει, ὅλον τὸ σῶμα αὐτοῦ εἰς θάνατον παραδίδωσι, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ μόνην φυλάσσων. [καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος εἶπεν]. Ὁφείλωμεν οὖν καὶ ἡμεῖς, ἐν καιρῷ πειρασμοῦ, ὅλον τὸ σῶμα ἑαυτῶν παραδίδόναι εἰς θάνατον, μόνην τὴν κεφαλὴν φυλάσσοντες, τουτέστι τὸν Χριστὸν μὴ ἄρνούμενοι, ὥσπερ ἐποίησαν οἱ ἅγιοι μάρτυρες· «παντὸς γὰρ ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστιν», ὡς γέγραπται. Περί μύρμηκος. ^[30]

12 (τ) Ὁ Σολομὼν ἐλάλησεν ἐν ταῖς Παροιμίαις· «ἴσθι πρὸς τὸν μύρμηκα, ὃ ὀκνηρέ». ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ μύρμηκος, ὅτι τρεῖς φύσεις ἔχει. Πρώτη αὐτοῦ φύσις αὕτη· ὅταν στοιχηδὸν

περιπατῶσιν, ἕκαστος τὸν κόκκον ἐν τῷ στόματι βαστάζει, καὶ οἱ κενοί, οἱ μὴδὲν ἔχοντες, οὐ λέγουσι τοῖς γεγομμένοις· δότε ἡμῖν ἐκ τῶν κόκκων ὑμῶν, οὐδὲ ἀρπάζουσι βίαν, ἀλλ' ἀπέρχονται καὶ ἑαυτοῖς συλλέγουσι. Ταῦτα δὲ ἐπὶ τῶν φρονίμων παρθένων καὶ τῶν μωρῶν ἐστὶν εὐρεῖν τὰ ῥήματα. [καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ μύρμηκος]. Δευτέρα φύσις τοῦ μύρμηκος. ὅταν ἀποταμιεύηται τὸν σίτον εἰς τὴν γῆν, διχοτομεῖ τοὺς κόκκους εἰς δύο, μήποτε, χειμῶνος γενομένου, βραχῶσι καὶ ἀναθάλωσιν οἱ κόκκοι, καὶ λιμοκτονήθωσι. [Καὶ πάλιν γινώσκει ὁ μύρμηξ τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ εἰ καὶ ἔστιν ἢ ὅταν ἀὴρ μέλλῃ βρέχειν. ὅταν οὖν θεωρῇ τὸν μύρμηκα ὅτι τὸν κόκκον τοῦ σίτου τὸν ἔξω τῆς τρύπης αὐτοῦ ἔσω κομίζει, γινώθῃ ὅτι ἀὴρ χειμῶνος ἔρχεται· εἰ δὲ ἀπὸ τῶν ἔσω κομίζει τὴν ἑαυτοῦ τροφήν καὶ ἐφαπλοῖ, γινώθῃ ὅτι γαλήνη τοῦ ἀέρος ἐστίν]. Καὶ οἱ τέλειοι ἀσκηταὶ τὰ ῥήματα τῆς παλαιᾶς κρυψάντων ἀπὸ τοῦ πνεύματος, μή ποτέ σε τὸ γράμμα ἀποκτείνῃ· Παῦλος γὰρ εἶπεν ὅτι «ὁ Νόμος πνευματικὸς ἐστι». ψιλῶ γὰρ τῷ γράμματι προσεσχηκότες, οἱ Ἰουδαῖοι ἐλιμοκτονήθησαν καὶ φονεῖς γεγόνασιν ἁγίων. Τρίτη φύσις τοῦ μύρμηκος. πολλάκις ἐν τῷ ἀγρῷ πορεύεται ὁ μύρμηξ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ καὶ ἀναβαίνει ἐπὶ τὸν στάχυν, καὶ καταφέρει τὸν κόκκον, καὶ πρὸ τοῦ ἀναβῆναι αὐτόν, ὁσμᾶται εἰς τὸ στέλεχος τοῦ στάχυος, καὶ ἀπὸ τῆς ὁσμῆς γινώσκει ἡ κριθή ἐστὶν ἢ σῖτος· καὶ εἰ μὲν κριθή ἐστὶν, οὐκ ἀνέρχεται, εἰ δὲ σῖτος, ἀνέρχεται καὶ καταβιβάζει τὸν κόκκον. ἡ γὰρ κριθή τροφή κτηνῶν ἐστὶ, καθὼς καὶ ὁ Ἰώβ φησιν· «ἀντὶ πυροῦ ἄρα ἐξέλθοι μοι κριθή». Φεῦγε οὖν καὶ σὺ τὴν κτηνώδη τροφήν, καὶ λαβὲ τὸν σίτον τὸν ἀποτιθέμενον εἰς τὴν οὐράνιον ἀποθήκην. ἡ γὰρ κριθή παραβάλλεται τῇ τῶν ἑτεροδόξων διδασκαλίᾳ, ὁ δὲ σῖτος τῇ ὀρθοτάτῃ τοῦ Χριστοῦ πίστει. Περὶ σειρήνων καὶ ἵπποκενταύρων. ^[30]

13 (τ) Ἐλάλησεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης ὅτι «δαιμόνια καὶ σειρῆνες καὶ ἐχῖνοι ὀρχισθήσονται ἐν Βαβυλῶνι». ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῶν σειρήνων καὶ τῶν ἵπποκενταύρων· εἰσὶ ζῶα ἐν τῇ θαλάσῃ λεγόμενα σειρῆνες, ὡς δὲ μοῦσαι ταῖς φωναῖς ἄδουσιν εὐμελῶς, καὶ οἱ παραπλέοντες ἐὰν ἀκούσωσι τῆς μελωδίας αὐτῶν, ῥίπτουσιν ἑαυτοὺς ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ ἀπόλλυνται. καὶ τὸ μὲν ἡμισυ μέρος ἕως τοῦ ὀμφαλοῦ ἀνθρώπου ἔχουσι μορφήν, τὸ δὲ ἡμισυ ἕως ἔξω χηνός. ὁμοίως καὶ οἱ ἵπποκένταυροι τὸ μὲν ἡμισυ μέρος ἀνθρώπου ἔχουσι, τὸ δὲ ἡμισυ ἀπὸ τοῦ στηθους ἕως ἔξω ἵππου. Οὕτω καὶ πᾶς ἀνὴρ δίψυχος ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. εἰσὶ τινες συναγόμενοι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, μόρφωσιν μὲν ἔχοντες εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἡρνημένοι, καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὡς ἄνθρωποι μὲν εἰσιν, ὅταν δὲ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ἀπολυθῶσιν, ἀποθηριῶνται. οἱ τοιοῦτοι οὖν σειρήνων καὶ ἵπποκενταύρων πρόσωπον λαμβάνουσι, τῶν ἀντικειμένων, λέγω, δυνάμεων καὶ ἐμπαικτῶν αἰρετικῶν· διὰ γὰρ τῆς χρηστολογίας αὐτῶν καὶ εὐλογίας, ὡς αἱ σειρῆνες, ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. «φθείρουσι γὰρ ἦθη χρηστὰ ὁμιλία κακαί». Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῶν σειρήνων καὶ τῶν ἵπποκενταύρων. Περὶ σειρήνων καὶ ἵπποκενταύρων. ^[15]

13bis (τ) «Φθείρουσιν ἦθη καλὰ ὁμιλία κακαί», φησὶν ὁ θεῖος Ἀπόστολος. ὁ Φυσιολόγος ἔλεξεν ὅτι λέγεται εἶναι ζῶα τινά, ἄρρεν καὶ θῆλυ· τὸ μὲν ἄρρεν ἕως τοῦ ὀμφαλοῦ ἄνθρωπος, τὸ δὲ λοιπὸν ἵππος· ὁμοίως καὶ τὸ θῆλυ ἕως τοῦ ὀμφαλοῦ ἔοικε γυναικί, τὸ δὲ λοιπὸν χηνὸς μόρφωμα, ὃ καλεῖται σειρήν. «σειρήνων γὰρ μέλος», φησὶν ὁ Ἰώβ. Ταῦτα τοιγαροῦν πρόσωπα λαμβάνουσι τῶν ἀντικειμένων δυνάμεων καὶ τῶν ἀθέων καὶ πλάνων αἰρετικῶν. εἰσὶ γάρ, εἰσὶ τινες ὑποκρίσεων μεστοί, πλάνοι τε καὶ ἀπατεῶνες, οἵτινες, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ παρεισδύναντες, διὰ τῆς χρηστολογίας αὐτῶν ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. ἀλλ' ἡμεῖς τούτους φύγωμεν, μὴ συναπατώμενοι ταῖς αὐτῶν ψευδοδιδασκαλίαις· καὶ γὰρ ὥσπερ λέγεται ταῦτα τὰ ζῶα εἶναι, οὐκ εἰσὶ δέ, ἀλλὰ διανοίας εἰσὶν ἀνάπλασμα κακοδαίμονος, οὕτω καὶ ἡ τῶν πλάνων καὶ ψευδοχρίστων ἀπατηλὴ ψευδολογία. μόρφωσιν γὰρ εὐσεβείας ἔχουσι, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἡρνηνται. Περὶ ἐχίνου. ^[10]

- 14 (τ) Οἱ ἐχῖνοι μορφὴν σφαίρας ἔχουσι [καὶ ὁμοίωμα σὺός], καὶ ὁλόκεντροί εἰσιν. Ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ ἐχίνου ὅτι ἀναβαίνει, φησὶν, ἐπὶ τὴν ἄμπελον, καὶ ἔρχεται εἰς τὸν βότρυ, καὶ καταβάλλει τὰς ῥάγας ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἀνακλίνει ἑαυτὸν ἐν αὐταῖς, [καὶ βάλλει ἑαυτὸν ἄνω βλέποντα], καὶ κολλῶνται αἱ ῥάγες εἰς τὰ αὐτοῦ κέντρα, καὶ ἀπάγει τοῖς τέκνοις, καὶ ἀφήσῃ τὸ κλῆμα τοῦ βότρυος κενόν. Καὶ σὺ οὖν, ὦ πολιτευτά, παράστηθι τῇ νοερᾷ καὶ ἀληθινῇ ἀμπέλῳ τοῦ ἐνεχθῆναί σε εἰς τὴν νοερὰν ληνὸν καὶ ἀποταμιευθῆναί σε εἰς αὐλὰς βασιλείας, καὶ ἐπὶ τὸ ἅγιον βῆμα τοῦ Χριστοῦ χωρῆσαι. πῶς γὰρ ἀφῆκας τὸν ἐχῖνον, τὸ πονηρὸν πνεῦμα, ἀναβῆναι ἐπὶ τὴν καρδίαν σου, καὶ δίκην βότρυος ἀφείναι σε ἔρημον, μὴ ἔχοντα ὅλως ἀκρέμονα ἐν σοί; [Δικαίως οὖν ὁ Φυσιολόγος ἐφ' ἡμῶν ἤρμωσε τὰς φύσεις τῶν ζώων, [τῶν ἐν] τῇ θεοπνεύστῳ γραφῇ]. Περὶ ἀλώπεκος. ^[10]
- 15 (τ) Ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς ἀλώπεκος ὅτι δόλιον ζῷόν ἐστιν. ἐὰν γὰρ πεινάσῃ καὶ μὴ εὕρῃ θήραν φαγεῖν, ζητεῖ ποῦ εὕρῃ τέλμα τῆς γῆς ἢ ἀχυροθήκην, καὶ βάλλει ἑαυτὴν ἄνω βλέπουσαν, καὶ ἔλκει τὰς πνοὰς εἰς ἑαυτήν, καὶ φυσᾶται παντελῶς καὶ νομίζοντα τὰ πετεινὰ ὅτι τέθνηκε, κατασκηνοῦσιν ἐπάνω αὐτῆς τοῦ φαγεῖν αὐτήν, καὶ οὕτως, ἀναστᾶσα, ἀρπάζει αὐτὰ καὶ κατεσθίει. Οὕτω καὶ ὁ διάβολος δόλιός ἐστι παντελῶς καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ· ὁ θέλων μεταλαβεῖν τῶν σαρκῶν αὐτοῦ, ἀποθνήσκει. αἱ σάρκες γὰρ αὐτοῦ εἰσιν αὗται· πορνεῖαι, φιλαργυρίαι, ἡδοναί, φόνοι. Ἐκ τούτου καὶ ὁ Ἡρώδης παρεπλησίασε τῇ ἀλώπεκι, καὶ ὁ γραμματεὺς ἀκούσας παρὰ τοῦ Σωτῆρος· «αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις». καὶ ἐν τοῖς ᾠσμοῖς ὁ Σολομών λέγει· «πιάσατε ἡμῖν ἀλώπεκας μικράς, ἀφανίζούσας τοὺς ἀμπελῶνας». καὶ ὁ Δαυὶδ ἐν τοῖς Ψαλμοῖς λέγει· «μερίδες ἀλωπέκων ἔσσονται», καὶ τὰ ἐξῆς. Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς ἀλώπεκος. Περὶ πάνθηρος. ^[15]
- 16 (τ) Ὁ προφήτης προεφήτευσεν καὶ εἶπεν· «ἐγενόμην ὡς πάνθηρ τῷ Ἐφραΐμ». ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ πάνθηρος ὅτι τοιαύτην φύσιν ἔχει· πάντων τῶν ζώων φίλτατός ἐστιν, ἐχθρόν δὲ μόνου τοῦ δράκοντος· παμποίκιλόν ἐστιν ὡς ὁ χιτῶν τοῦ Ἰωσήφ καὶ ὠραῖον, ἡσύχιον δὲ καὶ πρᾶον πάννυ. Ἐὰν φάγῃ καὶ χορτασθῇ, κοιμᾶται ἐν τῷ φωλεῷ αὐτοῦ, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγείρεται ἐκ τοῦ ὕπνου, καὶ βοᾷ μεγάλη τῇ φωνῇ κράζων, καὶ οἱ μακρὰν καὶ ἐγγὺς θῆρες ἀκούουσι τῆς τούτου φωνῆς· ἐκ δὲ τῆς φωνῆς αὐτοῦ πᾶσα εὐωδία ἀρωμάτων ἐξέρχεται, καὶ ἀκολουθοῦντες οἱ θῆρες τῇ εὐωδίᾳ τῆς φωνῆς τοῦ πάνθηρος, ἔρχονται ἐγγιστα αὐτοῦ. Οὕτω καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστὰς ἐκ τῶν νεκρῶν, ἐβόησε· «σήμερον σωτηρία τῷ κόσμῳ, ὅσος τε ὁρατὸς καὶ ὁσος ἀόρατος», καὶ πᾶσα εὐωδία ἐγένετο ἡμῖν, τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς, καὶ εἰρήνη, ὡς εἶπεν ὁ Ἀπόστολος. Παμποίκιλός ἐστιν ἡ νοερὰ σοφία τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ ἐν τῷ Ψαλμῷ εἴρηται· «παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου, ἐν ἱματισμῷ διαχρυσῷ περιβεβλημένη πεποικιλμένη», [ἥτις ἐστὶν ἡ Ἐκκλησία]. [Παμποίκιλός ἐστιν ὁ Χριστός, αὐτὸς ὢν παρθενία, ἐγκράτεια, ἐλεημοσύνη, πίστις, ἀρετή, ὁμόνοια, εἰρήνη, μακροθυμία, ἀλλὰ καὶ ἐχθρός ἐστι τοῦ ἀποστάτου δράκοντος, τοῦ ἐν τῷ ὕδατι]. Οὐδὲν οὖν ἀσκόπως, ὡς εἴρηται, περὶ πετεινῶν καὶ θηρίων ἐλάλησαν αἱ θεῖαι Γραφαί. Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ πάνθηρος. Περὶ ἀσπιδοχελώνης. ^[20]
- 17 (τ) Ὁ Σολομών ἐν ταῖς Παροιμίαις παραινεῖ λέγων· «μὴ πρόσεχε φαύλη γυναικί· μέλι γὰρ ἀποστάζει ἀπὸ χειλέων γυναικὸς πόρνης, ἢ πρὸς καιρὸν λιπαίνει σὸν φάρυγγα, ὕστερον μέντοι πικρότερον χολῆς εὐρήσεις καὶ ἠκονημένον μᾶλλον μαχαίρας διστόμου. τῆς γὰρ ἀφροσύνης οἱ πόδες κατάγουσι τοὺς χρωμένους αὐτῇ μετὰ θάνατον εἰς τὸν ᾠδην». Ἔστι κῆτος ἐν τῇ θαλάσῃ ἀσπιδοχελώνη λεγόμενον, δύο φύσεις ἔχον. Πρώτη αὐτοῦ φύσις αὕτη· ἐὰν πεινάσῃ, ἀνοίγει αὐτοῦ τὸ στόμα, καὶ πᾶσα εὐωδία ἀρωμάτων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐξέρχεται, καὶ ὁσφραίνονται οἱ μικροὶ ἰχθύες, καὶ στοιβάζονται εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ καταπίνει αὐτούς· τοὺς δὲ μεγάλους καὶ τελείους ἰχθύας οὐχ εὐρίσκω ἐγγίζοντας τῷ κῆτει. Οὕτω καὶ ὁ διάβολος

καὶ οἱ αἰρετικοὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ ἀπάτης, τῆς δοκούσης εἶναι εὐωδίας, δελεάζουσι τοὺς νηπιῶδεις καὶ ἀτελεῖς τὴν διάνοιαν, τοὺς δὲ τελείους τὸ φρόνημα ἀκατασχέτους ἔχουσιν, οἷον Ἰωβ τέλειος ἰχθύς, Μωϋσῆς, Ἡσαΐας, Ἱερεμίας, καὶ πᾶς ὁ χορὸς τῶν προφητῶν· ὡς ἐξέφυγεν Ἰουδῆθ Ὀλοφέρνην, Ἑσθὴρ Ἀρταξέρξην, Σωσάννα τοὺς πρεσβυτέρους, Θέκλα Θάμυριν. Ἡ δὲ ἄλλη φύσις τοῦ κήτους· μέγα ἐστὶ πάνυ, ὅμοιον νήσῳ· ἀγνοοῦντες οὖν οἱ ναῦται, δεσμεύουσι τὰ πλοῖα αὐτῶν εἰς αὐτὸ ὡς ἐν νήσῳ, καὶ τὰς ἀγκύρας καὶ τοὺς πασσάλους τῶν πλοίων πῆσσοусιν, ἅπτουσι δὲ ἐπάνω τοῦ κήτους πυρὰν εἰς τὸ ἐψῆσαι ἑαυτοῖς τι· ἐπὶ δὲ θερμανθῇ, δύνει εἰς τὸν βυθὸν καὶ βυθίζει τὰ πλοῖα. Καὶ σὺ οὖν, ἐὰν κρεμάσης σεαυτὸν τῇ ἐλπίδι τοῦ διαβόλου, βυθίζει σε ἅμα αὐτῷ εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς ἀσπιδοχελώνης. Περὶ πέρδικος. ^[25]

18 (τ) Ἱερεμίας ὁ προφήτης λέγει· «ἐφώνησε πέρδιξ, συνήγαγεν ἃ οὐκ ἔτεκε, ποιῶν πλοῦτον αὐτοῦ οὐ μετὰ κρίσεως· ἐν ἡμίσει ἡμερῶν αὐτοῦ καταλείψουσιν αὐτόν, καὶ ἐπ' ἐσχάτων αὐτοῦ ἔσται ἄφρων». Ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ πέρδικος ὅτι ἀλλότρια ὡς θάλλει καὶ νοσοποιεῖ· ἐπὶ δὲ αὐξήσωσιν, ἕκαστον γένος ἀνίπταται πρὸς τοὺς ἰδίους γονεῖς καὶ μόνον ἄφρονα ἀφιᾶσιν αὐτόν. Οὕτω καὶ ὁ διάβολος ἀρπάζει τὸ γένος τῶν νηπίων ταῖς φρεσίν· ἐπὶ δὲ εἰς μέτρον ἡλικίας ἔλθωσιν, ἄρχονται ἐπιγινώσκειν τοὺς γονεῖς αὐτῶν τοὺς οὐρανίους, τουτέστι τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τοὺς ἁγίους προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ μόνον ἄφρονα ἀφιᾶσιν αὐτόν. Καλῶς οὖν ἔλεξεν ὁ Φυσιολόγος περὶ τοῦ πέρδικος. Περὶ γυπός. ^[10]

19 (τ) Καλῶς ὁ Κύριος καὶ Σωτὴρ ἡμῶν εἶπεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ· «οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις». Ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ γυπός ὅτι ἐν τοῖς ὑψηλοῖς τόποις καὶ μετεώροις αὐλίζεται, καὶ κοιμᾶται ἐπὶ τὰς ὑψηλὰς πέτρας ἢ ἐπὶ τὰ πετερυγία τῶν ὀρέων. Ἐὰν οὖν ἔγκυος γένηται, πορεύεται ἐν τῇ Ἰνδίᾳ καὶ λαμβάνει τὸν εὐτόκιον λίθον. ὁ δὲ λίθος κατὰ τὸ κάρυον ἔχει τὴν περιφέρειαν, καὶ ἐὰν θέλῃς αὐτὸν κινῆσαι, ἄλλος λίθος ἔνδον αὐτοῦ σαλεύεται, ὥσπερ κώδων κρούων καὶ ἠχῶν· ἐὰν δὲ καὶ ἡ ὠδίνουσα αὐτὸν καταλάβῃ, κάθηται ἐπάνω τοῦ εὐτοκίου λίθου καὶ ἀπόνως γεννᾷ. Καὶ σὺ οὖν, ὦ ἄνθρωπε, γενόμενος ἐγκύμων ἁγίου Πνεύματος, λαβὲ τὸν νοερὸν εὐτόκιον λίθον, τὸν ἀποδοκιμασθέντα παρὰ τῶν οἰκοδομούντων, ὃς ἐγεννήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας, καὶ ἐπ' αὐτὸν καθεσθεις, ὡς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης, τέκης πνεῦμα σωτηρίας· «διὰ γὰρ τὸν φόβον σου, Κύριε, ἐν γαστρὶ ἐλάβομεν καὶ ὠδινήσαμεν καὶ ἐτέκομεν πνεῦμα σωτηρίας σου, ὃ ἐποιήσαμεν ἐπὶ τῆς γῆς». ἀληθῶς γὰρ εὐτόκιος ἁγίου Πνεύματος οὗτος ὁ λίθος, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἄνευ χειρῶν τμηθεὶς, τουτέστιν ἄνευ σπορᾶς ἀνθρώπου ἐκ Παρθένου γεννηθεὶς, καὶ ὥσπερ ὁ εὐτόκιος λίθος ἄλλον λίθον ἔνδον εἶχεν ἠχοῦντα, οὕτω καὶ τοῦ Κυρίου τὸ σῶμα ἔνδον εἶχεν ἠχοῦσαν τὴν θεότητα. Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος εἶπε περὶ τοῦ γυπός. Περὶ μυρμηκολέοντος. ^[20]

20 (τ) Ἐλιφαζ ὁ θαιμανῶν βασιλεὺς ἔλεξε· «μυρμηκολέων ὦλετο παρὰ τὸ μὴ ἔχειν βοράν». ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ μυρμηκολέοντος ὅτι τὰ μὲν ἐμπρόσθια ἔχει λέοντος, τὰ δὲ ὀπίσθια μύρμηκος. ὁ μὲν πατήρ σαρκοφάγος ἐστίν, ἡ δὲ μήτηρ ὄσπρια τρώγει, ὅταν δὲ γεννῶσι τὸν μυρμηκολέοντα, γεννῶσιν αὐτὸν δύο φύσεις ἔχοντα, καὶ οὐ δύναται φαγεῖν κρέα διὰ τὴν φύσιν τῆς μητρός, οὐδὲ ὄσπρια διὰ τὴν φύσιν τοῦ πατρός· ἀπόλλυται οὖν διὰ τὸ μὴ ἔχειν τροφήν. Οὕτω καὶ πᾶς ἀνὴρ δίψυχος ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. οὐ χρή βαδίζειν δύο τρίβους, οὐδὲ δισσὰ λέγειν ἐν τῇ προσευχῇ· οὐαὶ γάρ, φησί, καρδίᾳ δισσῇ καὶ ἁμαρτωλῷ ἐπιβαίνοντι ἐπὶ δύο τρίβους. οὐ καλὸν εἰπεῖν τὸ ναὶ οὐ, καὶ τὸ οὐ ναί, ἀλλὰ τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὐ οὐ, καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Καλῶς οὖν ἔλεξεν ὁ Φυσιολόγος περὶ τοῦ μυρμηκολέοντος. Περὶ γαλῆς. ^[10]

21 (τ) Ὁ Νόμος λέγει· «μὴ φάγῃς γαλῆν, μηδὲ τὸ ὅμοιον αὐτῆς». ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς γαλῆς ὅτι τοιαύτην φύσιν ἔχει· τὸ στόμα αὐτῆς συλλαμβάνει παρὰ τοῦ ἄρρενος, καὶ ἔγκυος γενομένη

τοῖς ὡσὶ γεννᾷ· κακῶς οὖν ἐκ τῶν ἀκοῶν γεννῶσιν. Εἰσὶ τινες τὸν πνευματικὸν ἄρτον τρώγοντες ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ· ἐπὶ δὲ ἐξέλθωσιν, ἐκβάλλουσι τὸν λόγον ἐκ τῶν ἀκοῶν, ὅμοιοι τῇ ἀκαθάρτῳ γαλῇ, καὶ γίνονται ὡσεὶ ἀσπίς κωφὴ βύουσα τὰ ὦτα αὐτῆς. Μὴ φάγῃς οὖν γαλῆν, μηδὲ τὸ ὅμοιον αὐτῆς. Περὶ μονοκέρωτος. ^[5]

22 (τ) Ὁ Ψαλμὸς λέγει· «καὶ ὑψωθήσεται ὡς μονοκέρωτος τὸ κέρας μου». ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ μονοκέρωτος ὅτι τοιαύτην φύσιν ἔχει· μικρὸν ζῶον ἐστίν, ὅμοιον ἐρίφῳ, δριμύτατον δὲ σφόδρα· οὐ δύναται κυνηγὸς ἐγγίσει αὐτό, διὰ τὸ ἰσχύειν αὐτὸ πολὺ, ἐν δὲ κέρας ἔχει, μέσον τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. πῶς οὖν ἀγρεύεται; παρθένον ἀγνὴν [ἐστολισμένην] ῥίπτουσιν ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἄλλεται εἰς τὸν κόλπον αὐτῆς, καὶ ἡ παρθένος θηλάζει τὸ ζῶον, καὶ αἶρει αὐτὸ εἰς τὸ παλάτιον τῷ βασιλεῖ. Φέρεται οὖν τὸ ζῶον εἰς πρόσωπον τοῦ Σωτῆρος· «ἤγειρε γὰρ κέρας ἐν οἴκῳ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς ἡμῶν», καὶ κέρας σωτηρίας γέγονεν ἡμῖν. οὐκ ἠδυνήθησαν ἄγγελοι καὶ δυνάμεις αὐτὸν κρατῆσαι, ἀλλ' ἐσκήνωσεν εἰς τὴν γαστέρα τῆς ἀληθοῦς ἀγνῆς Παρθένου Μαρίας [τῆς Θεοτόκου], «καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν». Περὶ ζώου κάστορος. ^[10]

23 (τ) Ἦστι ζῶον λεγόμενον κάστωρ, ἥπιον πάνυ καὶ ἡσύχιον, τὰ δὲ ἀναγκαῖα αὐτοῦ εἰς θεραπείαν χωροῦσιν. ὅταν δὲ ὑπὸ τῶν κυνηγῶν διώκηται καὶ γινῶ ὅτι καταλαμβάνεται, τὰ ἀναγκαῖα αὐτοῦ κόψας, ῥίπτει τῷ κυνηγῷ· ἐὰν δὲ πάλιν ἐτέρῳ κυνηγῷ περιπέσῃ καὶ διώκηται, ῥίπτει ἑαυτὸν ὑπτιον ὁ κάστωρ, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ ἑαυτόν, καὶ ἐκ τούτου νοήσας ὁ κυνηγὸς ὅτι ἀναγκαῖα οὐκ ἔχει, ἀναχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ σὺ οὖν, πολιτευτά, ἀπόδος τὰ τοῦ κυνηγοῦ αὐτῷ. ὁ κυνηγὸς ἐστίν ὁ διάβολος, τὰ δὲ αὐτοῦ εἰσι πορνεία, μοιχεία, φόνος· ἔκκοψον τὰ τοιαῦτα καὶ δὸς τῷ διαβόλῳ, καὶ ἀφήσει σε ὁ θηρευτὴς διάβολος, ἵνα καὶ σὺ εἴπῃς· «ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὡς στρουθίον ἐρρύσθη ἐκ τῆς παγίδος τῶν θηρευόντων». Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ κάστορος. Περὶ υαίνης. ^[10]

24 (τ) Ὁ Νόμος λέγει· «μὴ φάγῃς υαίναν μηδὲ τὸ ὅμοιον αὐτῆς». ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς υαίνης ὅτι ἄρρενόθηλόν ἐστι· ποτὲ μὲν ἄρρην γίνεται, ποτὲ δὲ θῆλυ· μεμιαμμένον θηρίον ἐστὶ διὰ τὸ ἀλλάσσειν αὐτὸ τὴν φύσιν. διὰ τοῦτο καὶ Ἰερεμίας λέγει· «μὴ σπῆλαιον υαίνης ἢ κληρονομία μου ἐμοί». Μὴ οὖν ἐξομοιωθῇς καὶ σὺ τῇ υαίνῃ, ποτὲ μὲν τὴν ἄρρενα, ποτὲ δὲ τὴν θήλειαν φύσιν ἀσπαζόμενος, οὕς, φησί, μεμφόμενος ὁ θεὸς Ἀπόστολος ἔφασκεν· «ἄρρενες ἐν ἄρρεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατειργάσαντο». Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς υαίνης. Περὶ ζώου ἐνύδρου. ^[5]

25 (τ) Ἦστι ζῶον λεγόμενον ἔνυδρος, μορφὴν ἔχουσα κυνός, ἐχθρὰ δὲ ἐστὶ τοῦ κροκοδείλου. κοιμώμενος δὲ ὁ κροκόδειλος, ἀνεωγμένον τὸ στόμα ἔχει· ἀπέρχεται οὖν ἡ ἔνυδρος, καὶ χρίεται ὅλον τὸ σῶμα πηλῷ, καὶ ἐπὶ ξηρανθῇ ὁ πηλός, ἄλλεται εἰς τὸ στόμα τοῦ κροκοδείλου, καὶ πάντας τοὺς πόρους αὐτοῦ τρώγει καὶ τὰ ἔγκατα κατεσθίει. Ἦσκει οὖν ὁ κροκόδειλος τῷ διαβόλῳ, ἡ δὲ ἔνυδρος εἰς τὸ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν πρόσωπον λαμβάνεται· λαβὼν γὰρ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν χοϊκὴν σάρκα, κατέβη εἰς τὸν Ἄϊδην, καὶ ἔλυσε τὰς ὁδύνας τοῦ θανάτου, εἰρηκῶς τοῖς ἐν δεσμοῖς ἐξέλθατε, καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότει· ἀνακαλύφθητε. καὶ πάλιν ὁ Ἀπόστολος· «ποῦ σου, θάνατε, τὸ νῖκος, ποῦ σου, Ἄϊδη, τὸ κέντρον»; καὶ ἀνέστη τριήμερος ἐκ νεκρῶν, συναναστήσας αὐτῷ τὴν χοϊκὴν οὐσίαν. Περὶ ἰχνεύμονος. ^[10]

26 (τ) Ἦστι ζῶον λεγόμενον ἰχνεύμων, [ὅμοιος ὕος], ἐχθρὸς πάνυ τοῦ δράκοντος, ἐπὶ οὖν εὖρη ἄγριον δράκοντα, καθὼς ὁ Φυσιολόγος λέγει, πορεύεται καὶ χρίει ἑαυτὸν πηλῷ, καὶ τῇ κέρκῳ τοὺς μυκτῆρας τηρεῖ, ἕως οὗ ἀπέκτεινε τὸν δράκοντα. Οὕτω καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἔλαβε τὴν τοῦ χοὸς γένους οὐσίαν ἕως οὗ ἀπέκτεινε τὸν δράκοντα τὸν Φαμῶ, τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Αἰγύπτου, τουτέστι τὸν διάβολον. εἰ γὰρ ἀσώματος ὁ Χριστός, πῶς τὸν δράκοντα εἶχεν

ἀπολέσαι; ἀντέλεγεν ἄν αὐτῷ ὁ δράκων ὅτι «Θεὸς εἶ καὶ Σωτὴρ, καὶ οὐ δύναμαί σοι». ἀλλ' ὁ πάντων μείζων ἑαυτὸν ἐταπείνωσεν, ἵνα πάντας σώσῃ. Περὶ κορώνης. ^[10]

27 (τ) Καλῶς ὁ Ἰερεμίας ἔλεγε τῇ Ἱερουσαλὴμ· «ἐκάθισας ὡσεὶ κορώνη ἡρημωμένη». ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς κορώνης ὅτι μονόγαμός ἐστι, καὶ ὅταν ὁ ταύτης ἀνὴρ τελευτήσῃ, οὐκέτι συγγίνεται ἐτέρῳ ἀνδρί, οὐδὲ ὁ κόραξ ἐτέρα γυναικί. Ἡ Συναγωγή τῶν Ἰουδαίων, ἡ ἐπίγειος Ἱερουσαλὴμ, φονεύσασα τὸν Κύριον ... *** οὐκέτι <γὰρ> ὁ Χριστὸς ἀνὴρ ταύτης γίνεται· «ἡρμოსάμην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνήν παραστήσαι τῷ Κυρίῳ», ἀλλ' ἐμοίχευσαν τῷ ζύλῳ καὶ τῷ λίθῳ. Ἐὰν οὖν καὶ ἡμεῖς ἔχωμεν τὸν ἄνδρα ἐν καρδίᾳ, οὐκ εἰσβαίνει ὁ μοιχὸς διάβολος· ἐὰν δὲ ἐκβῇ ὁ ἀνδρεῖος λόγος ἐκ τῆς ψυχῆς ἡμῶν, εἰσδύνει ὁ ἀντικείμενος· «οὐ γὰρ νυστάζει οὐδὲ ὑπνώσει ὁ φυλάσσων τὸν Ἰσραὴλ», [καὶ οὐκέτι εἰσβαίνουσι λησταὶ εἰς τὴν νοερὰν σου καρδίαν]. Καλῶς ἔλεξεν ὁ Φυσιολόγος περὶ τῆς κορώνης. Περὶ τρυγόνος. ^[10]

28 (τ) Ἐν τοῖς Ἀιμασιν ὁ Σολομών μαρτυρεῖ καὶ λέγει· «φωνὴ τῆς τρυγόνος ἠκούσθη ἐν τῇ γῇ ἡμῶν». ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς τρυγόνος ὅτι αὕτη μονόγαμός ἐστι καὶ ἀναχωρητικὴ πάνυ, καὶ ἐν τοῖς ἐρήμοις οἰκεῖ· οὐκ ἀγαπᾷ εἶναι μέσον πλήθους. Οὕτω καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἠυλίζετο ἐν τῷ ὄρει τῶν ἐλαιῶν, λαβὼν [γὰρ ὁ Ἰησοῦς] τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, [ἀνέβησαν εἰς τὸ ὄρος], καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας, καὶ φωνὴ οὐρανόθεν λέγουσα· «οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠυδόκησα· [αὐτοῦ ἀκούετε]». ἡ τρυγὼν ἀναχωρεῖν ἀγαπᾷ, καὶ οἱ γενναιότατοι χριστοφόροι τὸ ἀναχωρεῖν ἀγαπάτωσαν. «ὥς γὰρ τρυγὼν, οὕτω φωνήσω καὶ ὡσεὶ περιστέρα οὕτω μελετήσω». «τρυγὼν καὶ χελιδὼν ἀγροῦ στρουθία ἔγνωσαν καιρὸν εἰσόδου αὐτῶν». [οὕτω καὶ σὺ ὦ ἄνθρωπε]. Καλῶς ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τρυγόνος. Περὶ τρυγόνος καὶ περιστερᾶς. ^[10]

28bis (τ) «Ὡς τρυγὼν, οὕτω φωνήσω, καὶ ὡς περιστέρα, οὕτω μελετήσω». ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς τρυγόνος ὅτι λαλίστατός ἐστι πάνυ· ὅταν δὲ χηρεύσῃ, τῇ τοῦ ἀπελθόντος μνήμῃ συναποθνήσκει καὶ ἐτέρῳ οὐ μίγνυται. Χριστῷ δὲ παρειαστέον τὰ πτηνὰ· αὐτὸς γὰρ ἡμῶν ἐστὶν ἡ νοητὴ λαλίστατος τρυγὼν, τὸ εὖστομον ἀληθῶς στρουθίον, ὃς τοῖς εὐαγγελικοῖς κηρύγμασι κατεκελάδησε τὴν ὑπ' οὐρανόν, ᾧ καὶ αὕτη προσπεφώνηκεν ἡ νύμφη, τουτέστιν ἡ ἐξ ἐθνῶν Ἐκκλησία· «δεῖξόν μοι τὴν ὄψιν σου, καὶ ἀκούτισόν μοι τὴν φωνήν σου, ὅτι ἡ φωνή σου ἡδεῖα καὶ ἡ ὄψις σου ὡραία.» αὐτὸς ἡ ἀπαλὴ καὶ ἀκακοῦργος ἀληθῶς καὶ δόλον οὐκ ἔχουσα περιστέρα· οὐ γὰρ εὐρέθη ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος, κατὰ τὸ γεγραμμένον. Καλῶς οὖν ἔλεξεν ὁ Φυσιολόγος περὶ τῆς τρυγόνος. Περὶ βατράχου [χερσαίου τε καὶ ἐνύδρου]. ^[10]

29 (τ) Ἦστι βάτραχος χερσαῖος καὶ βάτραχος ἐνύδρος. ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ χερσαίου ὅτι βαστάζει τὸν καύσωνα τοῦ ἡλίου καὶ τὸ φλογερὸν πῦρ· ἐπὶ δὲ σφοδρὸς χειμῶν καταλάβῃ αὐτόν, ἀποθνήσκει. ὁ δὲ ἐνύδρος βάτραχος, ἐὰν ἔλθῃ ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ ἄψεται αὐτοῦ ὁ ἥλιος, εὐθέως πάλιν εἰς τὸ ὕδωρ δύνει. Ἐοίκασιν οἱ γενναιότατοι πολιτευταὶ τῷ χερσαίῳ· φέρουσι γὰρ τῶν πειρασμῶν τὸν καύσωνα· ἐὰν οὖν σφοδρὰ χειμῶν αὐτοὺς καταλάβῃ, τουτέστι διωγμὸς ὑπὲρ ἀρετῆς, τελευτῶσιν. οἱ δὲ τοῦ κόσμου ὑδρώδεις εἰσὶν· ἐπὶ γὰρ ἄψεται αὐτῶν ὀλίγη θέρμη πειρασμοῦ ἢ ἐπιθυμίας, μὴ φέροντες, εἰσδύνουσι πάλιν ἐπὶ τὴν αὐτὴν τῆς λαγνείας ὁρεξίν. Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ βατράχου. Περὶ ἐλάφου [καὶ ὄφεως]. ^[10]

30 (τ) Ὁ μὲν Δαυὶδ λέγει· «ὃν τρόπον ἐπιποθεὶ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιποθεὶ ἡ ψυχὴ μου πρὸς σὲ ὁ Θεός». ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς ἐλάφου ὅτι ἐχθρὰ τοῦ δράκοντός ἐστι πάνυ. ἐὰν φύγῃ ὁ δράκων ἀπὸ τῆς ἐλάφου εἰς τὰς ῥαγάδας τῆς γῆς, πορεύεται ἡ ἔλαφος καὶ ἐμπιπλᾷ τὰ ἀγγεῖα αὐτῆς πηγαίου ὕδατος, καὶ ἐξεμεῖ ἐπὶ τὰς ῥαγάδας τῆς γῆς, καὶ ἀναφέρει τὸν δράκοντα καὶ κατακόπτει αὐτόν καὶ ἀποκτείνει. Οὕτω καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἀπέκτεινε τὸν δράκοντα τὸν μέγαν [τὸν διάβολον] ἐκ τῶν οὐρανίων ὑδάτων, ὧν εἶχεν, ὡς ἐν Θεολόγῳ,

σοφίας ἐναρέτου· οὐ δύναται γὰρ ὁ δράκων βαστάζειν ὕδωρ, οὐδὲ ὁ διάβολος λόγον οὐράνιον. Ὁ Κύριος παρὼν ἐδίωξε τὸν μέγαν δράκοντα [τὸν διάβολον ἐκ τῶν οὐρανίων ὑδάτων]· ἔκρυσεν δὲ αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς, ὡς ἐν μεγάλῃ ῥαγάδι κρυπτόμενος, καὶ ὁ Κύριος ἐκχέας ἐκ τῆς πλευρᾶς αὐτοῦ τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ, ἀνείλεν ἅψ' ἡμῶν τὸν δράκοντα διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας, καὶ πᾶσαν ἀνείλεν ἐν ἡμῖν κρυπτομένην διαβολικὴν ἐνέργειαν. [ἐτυμολογήσεται ἔλαφος ἐκ τοῦ ἀνελεῖν τοὺς ὄφεις. ὄφεις, ὁ φῆς, ἡγουν ὁ λαλήσας τῇ Εὐὰ ποτέ]. Ἐὰν καὶ σὺ ἔχῃς νοῦν ἐν τῇ καρδίᾳ σου, κάλεσον τὰ εὐαγγέλια καὶ λέξεταί σοι· «οὐ μοιχεύσεις, οὐ πορνεύσεις, οὐ κλέψεις· τούτων τῶν νοερῶν ὑδάτων γευσάμενος, ἐξεμέσεις πᾶσαν κακίαν». Καὶ σύ, ἄνθρωπε, ἐὰν ἔχῃς νοερούς δράκοντας κεκτημένους ἐν τῇ καρδίᾳ σου, κάλεσον τὰ εὐαγγέλια, καὶ λέγουσί σοι· «οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις». τὰ νοερά ὕδατα ἐὰν ἀκούσης, ἐξεμέσεις πᾶσαν κακίαν. καὶ γίνεται σοι ἡ καρδία ναὸς Θεοῦ, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν σοί. Καὶ σὺ οὖν, ὦ πολитеυτά, ἔμπλησον τὰ ἀγγεῖά σου τῶν εὐαγγελικῶν τοῦ Κυρίου λόγων, καὶ λέξουσί σοι· «οὐ κλέψεις, οὐ πορνεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις», καὶ ταῦτα φυλάξας καὶ ἀπώσάμενος πᾶσαν κακίαν, ἐξεμέσον, καὶ ἀποκτενεῖς τὸν ἀρχέκακον δράκοντα ἥτοι τὸν διάβολον. Ἐοίκασι τοίνυν ἐλάφω κατ' ἄλλον τρόπον οἱ ἀσκηταί, οἱ τὸν ἐνάρετον καὶ ἐπίπονον βίον διὰ σκληραγωγίας πολλῆς ἄγοντες, οἵτινες, ὡς δεδιψηκότες ἐπὶ τὰς πηγὰς τῆς σωτηρίου μετανοίας τρέχοντες, διὰ τῶν τῆς ἐξομολογήσεως δακρύων κατασβεννύουσι τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα, καὶ καταπατοῦντες τὸν μέγαν δράκοντα, ἥτοι τὸν διάβολον, ἀποκτένουσιν αὐτόν. Τρίχες γὰρ ἐλάφου ἐὰν φανῶσιν εἰς οἰκίαν, ἡ ὁστέον αὐτοῦ ἐὰν θυμιάσῃ τις, οὐδέποτε ὁσμήν δράκοντος θεωρήσεις ἢ ἵχνος. ὅπου γὰρ φόβος Χριστοῦ ἐὰν εὐρεθῇ εἰς τὴν καρδίαν σου, οὐδέποτε πονηρὸν φάρμακον ἀναβαίνει εἰς τὴν καρδίαν σου. Ὁ Φυσιολόγος οὖν οὐκ ἀργῶς ἐλάλησε περὶ τῆς ἐλάφου. Ἐλεξε καὶ τοῦτο ὁ Φυσιολόγος· οἱ ἔλαφοι ὅπου ἐὰν καταντήσωσιν ὄφιν, καταπίνουσιν αὐτόν, καὶ τρέχει καὶ ἐλαύνεται σφοδρῶς. ^[40]

30bis ἐλαυνόμενος δὲ καὶ τρέχων, μὴ ἰστάμενος ἐπὶ δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας, <ὁ ὄφιος> χωνεύεται ὑπ' αὐτοῦ· χωνευθέντος δὲ τοῦ θηρίου, οὐρεῖ <ὁ ἔλαφος> αὐτὸ κάτω διὰ τῆς οὐρήθρας, καὶ ὅπου ἂν πέσῃ τὸ οὖρος ἐκεῖνο, γίνεται μόσχος ἄκρατος. Οὕτω καὶ σύ, νοητὲ ἄνθρωπε, πολλὰ κοπιάσας καὶ δραμῶν, δυνήσῃ ἀπορριῖψαι τὴν δυσωδίαν τοῦ διαβόλου. Καλῶς ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς ἐλάφου. Περὶ σαλαμάνδρας. ^[5]

31 (τ) Ἦστι ζῶον λεγόμενον σαλαμάνδρα. ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ αὐτῆς ὅτι ἐὰν εἰσέλθῃ εἰς κάμινον πυρὸς, σβέννυται ὅλη ἡ κάμιнос, καὶ ἐὰν εἰς ὑποκαυστήριον βαλανείου εἰσέλθῃ, σβέννυται τὸ ὑποκαυστήριον. Εἰ οὖν ἡ σαλαμάνδρα σβέννυσι τὸ πῦρ τῇ φυσιολογίᾳ, πῶς μέχρι τοῦ νῦν ἀπιστοῦσι τινὲς ὅτι οἱ τρεῖς παῖδες ἐμβληθέντες εἰς τὴν κάμινον οὐδὲν ἡδίκηθησαν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐναντίων ἔψυξαν τὴν κάμινον; γέγραπται γὰρ ὅτι κἂν διὰ πυρὸς εἰσέλθῃς, φλόξ οὐ κατακαύσει σε. [οὕτω καὶ σύ, ὦ ἄνθρωπε, δυνήθητι σβέσαι τὴν αἰώνιον καὶ ἄσβεστον φλόγα]. Εἰ οὖν ἡ σαλαμάνδρα σβέννυσι τὸ πῦρ τῇ ἐαυτῆς φυσιολογίᾳ, πόσῳ μᾶλλον <εἰκὸς> τοὺς δικαίους, τοὺς κατὰ δικαιοσύνην περιπατήσαντας, καὶ σβέσαντας τὸ πῦρ, καὶ φράξαντας στόματα λεόντων; Περὶ τῶν ἁγίων τριῶν παίδων. ^[10]

31a (τ) Θαυμάσιόν ἐστιν ἐν τῷ Δανιὴλ τῷ προφήτῃ γεγραμμένον ἱστόρημα περὶ τῶν γενναιοτάτων τριῶν ἁγίων παίδων, τῶν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς ῥιφέντων ἐκ διαβολῆς, καὶ ὑμνούντων, [ὥστε θαυμάζειν αὐτούς]· δίκαιοι γὰρ ἐτύγχανον. <τί δὲ τὸ> θαῦμα <οὐκ ἂν> ἦν ἀληθῶς, εἰ καὶ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι νεκρούς ἡγειραν, καὶ μείζους δυνάμεις ἐποίησαν μετὰ τοὺς δικαίους, καὶ ὄρη μεθίστασαν ἐν τῇ θαλάσῃ; Περὶ τῶν ἁγίων τριῶν παίδων. ^[5]

31b (τ) Θαῦμα ὡς ἀληθῶς ἐξαίσιον καὶ τῶν γενναιοτάτων τριῶν παίδων μυστήριον, τῶν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς ἐμβληθέντων, οἱ καὶ νεκρούς ἡγειραν, ὡς ὁ τούτων δεσπότης. καὶ γὰρ τὸ

τηλικαύτην πυρὸς δύναμιν σβέσαι καὶ τῆς τοῦ τότε καιροῦ ἀνωμαλίας καὶ τῶν κρατούντων τυραννίδος καὶ τῆς αὐτῶν θαρσαλεότητος <κρατεῖν θαῦμα> ἐπάξιον ὡς ἀληθῶς, καὶ λίαν ἀρμόδιον ἡμῖν τε καὶ τοῖς ἐντυγχάνουσιν ὡς ἄγαν ὠφελιμώτατον. Καλῶς ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς σαλαμάνδρας. Περὶ λίθου ἀδαμαντίνου. ^[5]

32 (t) Ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ ἀδαμαντίνου λίθου ὅτι ἐν τῷ ἀνατολικῷ μέρει εὐρίσκεται [ὁ ἀδάμας], οὐχ εὐρίσκεται δὲ ἐν ἡμέρᾳ, ἀλλ' ἐν νυκτί· ἀδάμας δὲ λέγεται ὅτι πάντα δαμάζει, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς δαμάζεται. Καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς πάντας κρίνει, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς κρίνεται. αὐτὸς γὰρ εἶπε· «τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγξει με περὶ ἁμαρτίας»; [ἐν νυκτί δὲ εὐρίσκεται, καὶ οὐχ ἡμέρᾳ. ἄκουσον τί φησιν·] ὁ λαὸς ὁ καθηήμενος ἐν σκότει φῶς εἶδε μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν. [ἐν τῇ ἀνατολῇ οὖν εὐρίσκεται.] ἀληθῶς γὰρ κατὰ τὸν προφήτην ἀνατολὴ ὄνομα αὐτῷ, καὶ [πάλιν ἐν ἐτέρῳ γέγραπται] «ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ἰακώβ». καὶ ἄνθρωποι δὲ δίκην ἀδάμαντος γεγόνασιν, οἷος ὁ Ἰώβ, ἄνθρωπος τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν, μὴ δυνάμενος ὑπὸ τοῦ πονηροῦ δαμασθῆναι, καὶ οἱ γεγόνασιν οἱ ἀπόστολοι, τὴν ἀνατολὴν Χριστὸν ἀγαπήσαντες, καθὼς καὶ Παῦλὸς πού φησιν· «εἰ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ», ὑπὸ Ἰουδαίων ῥαβδιζόμενος ἐν φυλακαῖς, ἐν διωγμοῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ὑπομένων κινδύνους ποταμῶν, κινδύνους ληστῶν, κινδύνους ἐν ψευδαδέλφοις· καὶ ὥσπερ ἀδάμας οὐκ ἐνδέδωκεν, ἀλλὰ γενναίως ὑπομείνας, οὐχ ἡττήθη παρὰ τῶν θλιβόντων, οὕτω καὶ πᾶς ὁ χορὸς τῶν προφητῶν καὶ ἀγίων νοείσθω. Πάντες οὖν οἱ ἅγιοι προφηταὶ καὶ ἀπόστολοι τὴν ἀνατολὴν ἔχοντες ὥσπερ ὁ ἀδάμας, οὐκ ἐνέδωκαν ἐν ταῖς βασάνοις, ἀλλὰ γενναίως ὑπομείναντες οὐχ ἡττήθησαν. Ἐν τῇ οὖν νυκτί εὐρίσκεται, οὐκ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὁ λίθος. «ὁ λαὸς γὰρ ὁ καθηήμενος ἐν χώρᾳ [σκότους] καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς», τοῖς ποτὲ καὶ πάλαι Ἰουδαίοις, τέκνοις οὖσι, καὶ ἡμέρᾳ οὐκ ἀνέτειλεν αὐτοῖς, διότι εἶπεν· «εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον», καί· «ἀνέτειλεν ἡμῖν φῶς, τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις». [καὶ ἐν τῷ Ἀμὼς τῷ προφήτῃ γέγραπται ὅτι «εἶδον ἀδαμαντίνον». ἐὰν εὐρεθῇ <σ> ἐν τοῖς ἀνατολικοῖς μέρεσι, μέλλεις βληθῆναι δίκαιος, ἄμεμπτος, θεοσεβής· ὡς καὶ ὁ Ἰώβ ὁ γενναιοτάτος τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν]. Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ ἀδαμαντίνου λίθου [ὅτι δαμάζει τὰ πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς δαμάζεται]. Ἰωάννης εἶπεν· «εἶδον οὐρανούς ἀνεωγμένους, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· «οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδόκησα· αὐτῷ πιστεύσατε»». Φυσιολόγου ἐξήγησις· «φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὅρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιά εἰς εὐθείας, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας, καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ». ἐπουράνιος καὶ πατρικὴ κατέλαβεν ἡμᾶς χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· αὐτοῦ δεξάμενοι τὰς ἐντολὰς σωθησόμεθα. Τὰ δὲ κατὰ τὸν ἀδάμαντα πῶς ἐκκληπτέον. ^[40]

32bis (t) Ἔστι καὶ λίθος ἀδάμας οὕτω καλούμενος· οὔτε γὰρ σιδήρῳ τέμνεται, οὔτε γλυφῇ μαλθακίζεται, ἀλλ' οὐδὲ τῷ παμφάγῳ πυρὶ κατατίθεται, αἵματι δὲ μόνῳ τραγείῳ, ὅτι καὶ τῶν ἄλλων τοῦτο θερμότερον, τὸ τοῦ λίθου στερρὸν καὶ ἀνένδοτον καταμαλάττεσθαι εἴωθε. τοῦτον μέντοι τὸν ἀδάμαντα καὶ ἐν νυκτί λέγουσι, καὶ κατὰ τὸ ἀνατολικὸν μέρος εὐρίσκεσθαι. Διὰ τὰ καὶ τίνος ἔνεκεν τῷ βίῳ τούτῳ παρήχθη τοιαύτη φύσις παράδοξος; ἴν' ὅταν τῷ κατὰ Χριστὸν θείῳ κηρύγματι διαπιστῶν τις εὐρίσκεται, ἀπειθής τε ἄκων ὀρώτο, καὶ τὸ μυστήριον εὐχερῶς παραδέχοιτο, εἰς αὐτὸν ἀφορῶν τὸν ἀδάμαντα. ἐν νυκτί γὰρ καὶ ὁ δεσπότης πάντων Χριστὸς καὶ κατ' ἀνατολὰς ἐν Βηθλεὲμ καθ' ἡμᾶς εὐρέθη ὡς ἄνθρωπος. ὡς καὶ ἄμαχός ἐστι τὴν ἰσχύ· ὅσα γὰρ καὶ οἱ βασιλεῖς ἡγεμόνες καὶ τύραννοι κατ' αὐτοῦ ἐμελέτησαν, ἀλλ' ἐσφάλισαν ἅπαντες τοῦ σκοποῦ· ὡς γὰρ ἀδάμαντι τῷ Χριστῷ προσβαλόντες, ἀνίσχυροι πάντες ἤλέ <γ>

χθησαν. ὅτι δὲ ὁ ἀδάμας ἐναργὲς ἐστὶ τοῦ Χριστοῦ προεικόνισμα, καὶ τοῦ προφήτου Ἀμμὼς ἄκουε λέγοντος· «ἰδοὺ ἐγὼ τάσσω ἀδάμαντα ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ μου Ἰσραὴλ, καὶ καταλυθήσονται οἱ βωμοὶ τοῦ γέλωτος, καὶ αἱ τελεταὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἐρημωθήσονται». πρόσεχε οὖν εἰ μὴ καὶ αὐτῷ τῷ ἀμάχῳ Χριστῷ τὴν ἰσχὺν οἱ τῶν εἰδώλων τε βωμοὶ κατελύθησαν καὶ αἱ τελεταὶ τοῦ Ἰσραὴλ πάντῃ γεγόνασιν ἔρημοι πλην ὁ τοσοῦτος Χριστὸς ὁ ἀήττητος τὴν ἰσχύν; ὁ πάντων ἀνώτερος εὐρεθεὶς αἵματι θερμῷ κατὰ τὸν ἀδάμαντα ἐπικάμπεται· καὶ δηλον ἐξ ὧν αὐτὸς ὁ Κύριος πρὸς τοὺς ἐκ Ζεβεδαίου, ἡνίκα προσελθόντες αὐτῷ καθέδρας ἐκ δεξιῶν τε καὶ ἀριστερῶν ἐζήτην, ἔλεγε· «δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω»; ἀλλὰ καὶ ὁ παμμέγας Παῦλος αὐτὸ τοῦτο προδήλως ἐνέφηγε οὕτως εἰπών· «οὐπὼ ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν μέχρις αἵματος»· αἵματι λοιπὸν θερμῷ κατὰ τὸν ἀδάμαντα καὶ ὁ Χριστὸς ὁ ἀήττητος ἡττηται, σπλάγχνα τε οἰκεῖα μαλάσσεται, καὶ τὴν ἐν οὐρανοῖς ἐντεῦθεν βασιλείαν χαρίζειται. Περὶ χελιδόνος. ^[25]

33 (τ) Ἡ χελιδὼν τοῦ χειμῶνος παρελθόντος τῷ ἔαρι φαίνεται καὶ ὑπὸ ὄρθρον λαλεῖ, ἐξυπνίζουσα τοὺς κοιμωμένους εἰς ἔργον. Καὶ οἱ τέλειοι ἀσκηταί, ἐπὶ τὸν χειμῶνα τοῦ σώματος παρέλθοντες, τουτέστι πᾶσα ἐπιθυμία [σαρκικὴ ἀποσβεσθῇ, τότε ἀγνοί] ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτῶν μνημονεύοντες τοῦ Κυρίου, ἐν τοῖς ὄρθροις μελετῶσι πρὸς αὐτόν, ἐξεγείροντες τοὺς βεβαρυμένους εἰς ὕπνον ἐπὶ τὸ ἐργάζεσθαι τὸ ἀγαθόν, καὶ βοῶντες· «ἐγείραι ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός». [«νεκρῶν» δὲ λέγει τῶν Ἰουδαίων, περὶ ἃ κοιμῶνται μὴ ἐργαζόμενοι τὸ ἀγαθόν]. Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ [τοῦ καιροῦ καὶ] τῆς χελιδόνος. Ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς χελιδόνος ὅτι ἅπαξ γεννᾷ, καὶ οὐκέτι γεννᾷ. ^[10]

33bis Ὁ Σωτὴρ μου ἅπαξ ἐκυφορήθη, ἅπαξ ἐγεννήθη, ἅπαξ ἐσταυρώθη, ἅπαξ ἐτάφη, ἅπαξ ἐκ νεκρῶν ἀνέστη. «εἷς Θεός, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, εἷς πατὴρ τῶν πάντων». Καλῶς ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς χελιδόνος. Περὶ δένδρου περιδεξίου. ^[5]

34 (τ) Ἔστι δένδρον ἐν τῇ Ἰνδικῇ περιδέξιον καλούμενον, ὃ δὲ καρπὸς αὐτοῦ γλυκύτατός ἐστι καὶ χρηστὸς σφόδρα. αἱ δὲ περιστεραὶ τέρπονται πάνυ τρεφόμεναι ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ δένδρου ἐκείνου (κατασκηνοῦσι γὰρ ἐπ' αὐτοῦ), ἔστι δὲ ὁ δράκων κατὰ τῆς περιστερᾶς [πολέμιος καὶ ἐχθρός]. φοβεῖται δὲ ὁ δράκων τὸ δένδρον ἐκεῖνο καὶ τὴν σκιὰν αὐτοῦ, ἐν ᾗ αἱ περιστεραὶ ἐναυλίζονται, καὶ οὐ δύναται ὁ δράκων ἐγγίσει τῆς περιστερᾶς, ἀλλ' οὐδὲ τῆς σκιᾶς τοῦ δένδρου. ἐὰν οὖν ἡ σκιά τοῦ δένδρου εἰς τὰ δυτικὰ μέρη κλίνη, φεύγει ὁ δράκων εἰς ἀνατολήν, ἐὰν δὲ ἔλθῃ εἰς ἀνατολήν, φεύγει εἰς δύσιν. ἐὰν οὖν ἀποπλανηθῇ ἡ περιστερὰ ἐν τῷ σκότει ἀπὸ τοῦ δένδρου, εὐρὼν αὐτὴν ὁ δράκων, ἀποκτείνει αὐτήν. Τὸ δένδρον οὖν ἐπὶ τὸν Πατέρα τῶν ὅλων νοεῖται, ὡς εἶπεν ὁ Γαβριὴλ τῇ Μαρίᾳ· «Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι». «ξύλον γὰρ ζωῆς ἐστὶ πᾶσι τοῖς ἀντεχομένοις αὐτοῦ», «ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ», καί· «ἐν τῇ σκιᾷ τῶν πτερύγων σου ἐλπιούμεν». καὶ ἡ τοῦ ἁγίου Πέτρου σκιά ἐδίδωκε τὸν φθοροποιὸν θάνατον ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἐὰν οὖν καὶ ἡμεῖς ἀντεχώμεθα τῆς σοφίας καὶ τοὺς καρποὺς τοῦ Πνεύματος ἐσθίωμεν, οἱ εἰσι χαρά, εἰρήνη, ἐγκράτεια, μακροθυμία, οὐκ ἐγγίζει ἡμῖν ὁ πονηρὸς διάβολος· ἐὰν δὲ ἐν τοῖς τοῦ σκότους πράγμασιν ἀποπλανηθῶμεν, ἃ ἐστὶ πορνεία, μοιχεία, εἰδωλολατρία, πάθη, ἐπιθυμίαι κακαὶ καὶ πλεονεξία, εὐρὼν ἡμᾶς ὁ διάβολος μὴ παραμένοντας τῷ τῆς ζωῆς ξύλῳ, εὐκόλως ἀναιρεῖ. διὸ καὶ ὁ Ἀπόστολος, εἰδὼς τὸ τοῦ σταυροῦ ξύλον ἀναιρετικὸν ὄν τοῦ δαίμονος, ἐβόα· «ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου, δι' οὗ ἔμοι κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ». Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ περιδεξίου δένδρου. δένδρον δὲ νοητέον, ἀγαπητέ, τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἕως φυλάσσει αὐτὰ ἄνθρωπος, τὸν διάβολον οὐ φοβεῖται· ἡνίκα δὲ αὐτὰ τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ καταφρονήσῃ, τότε καὶ ὁ δράκων καταλαμβάνει αὐτόν. Περὶ περιστερᾶς. ^[25]

- 35 (τ) Ὁ μὲν Ἰωάννης εἶπεν ὅτι «εἶδον τοὺς οὐρανοὺς ἀνεωγμένους καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καταβαῖνον ὥσει περιστερὰν ἐξ οὐρανῶν καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠυδόκησα». [Περὶ πολλῶν περιστερῶν ἐλάλησεν ὁ Φυσιολόγος. εἰσὶ γὰρ πηγματισταὶ περιστερῶν, καὶ πολλὰ γένη περιστερῶν καὶ πολύχρωμά εἰσιν· ὁ ψαρός, ὁ μελανοειδής, ὁ χρυσόμορφος, ὁ δόλολευκος, ὁ πυρροειδής]. Ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῶν περιστερῶν ὅτι ἐὰν πάσας τὰς περιστεράς ὁ πηγματιστὴς ἐξαποστείλῃ, οὐδεμίαν εἰσάγουσιν οὐδὲ πείθουσι τῶν ἄλλων πηγματιστῶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν καλιάν, εἰ μὴ μόνος ὁ πυρροειδὴς εἰσάγει πάσας καὶ πείθει. Προεξαπέστειλεν ὁ Πατὴρ πρὸ τῆς ἐπιδημίας τοῦ Χριστοῦ δίκην περιστερῶν πάντας καλέσαι ἐπὶ τὴν ζωὴν Μωϋσῆν, Ἠλίαν, Σαμουήλ, Ἰερεμίαν, Ἡσαΐαν, Ἰεζεκιήλ, Δανιήλ, καὶ τοὺς λοιποὺς προφήτας, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν εἰσαγαγεῖν εἰς τὴν ζωὴν τοὺς ἀνθρώπους· ὅτε δὲ ἐξαπεστάλῃ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν παρὰ τοῦ Πατρὸς, τῷ ἰδίῳ αἵματι πάντας εἰσέγαγεν εἰς τὴν ζωὴν, λέγων· «δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς». [Ῥαὰβ ἡ πόρνη, πιστεύσασα τῷ σημείῳ τῷ κοκκίνῳ, διεσώθη αὐτῆς ἡ ψυχὴ, καὶ ὁ κόκκος ὁ νοερός πᾶς καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς. καὶ ἐν τοῖς ᾠσμασιν ὁ Σολομών φησιν· «ὥς σπαρτίον κόκκινον χεῖλῃ σου». καὶ Μαριὰμ δὲ ἔλαβε τὸ κόκκινον καὶ τὴν ἀληθινὴν πορφύραν ἐργάζεσθαι, κληρωθεῖσα τοῦτο ποιεῖν. καὶ ἐν τῷ κατὰ Ματθαῖον γέγραπται ὅτι μέλλων σταυροῦσθαι ὁ Κύριος ἐνεδύσατο χλαμύδα κοκκίνην, ἐν δὲ τῷ κατὰ Ἰωάννην ὅτι πορφυροῦν ἐνεδύσατο, καὶ τοῦτο δὲ μυστικόν· Ματθαῖος διὰ τοῦ κοκκίνου τὴν κατὰ σάρκα οἰκονομίαν ἡρμήνευσεν, Ἰωάννης δὲ διὰ τῆς πορφύρας τὸ βασιλικὸν ἔδειξεν. οὐδεὶς γὰρ πορφύραν φορεῖ, εἰ μὴ μόνον βασιλεύς]. Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς πυρροειδοῦς περιστερᾶς. Περὶ τῶν αὐτῶν περιστερῶν. ^[25]
- 35a (τ) Ὁ Φυσιολόγος ἔλεξεν ὅτι ἐὰν πᾶσαι αἱ περιστεραί ὑφ' ἐν πετῶνται, οὐ τολμᾷ ὅλως ὀξύπτερος ἐγγίσει τινὶ αὐτῶν διὰ τὸν σύμφωνον τῶν πτερῶν ἥχον· ἐπὶ δὲ μίαν ἀποπλανηθεῖσαν εὕρῃ, εὐκόλως ἀρπάσας κατεσθίει αὐτήν. Τοῦτο δὲ ἐπὶ τοῦ τάγματος τῶν παρθένων λαμβάνεται· ὅτι ἐὰν ἀγγελιδὸν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ συνάγωνται, εὐῆχον ὕμνον ἀναπέμπουσαι δι' εὐχῶν καὶ ψαλμωδιῶν συμφώνως τῷ Θεῷ, καὶ ὁ ἀντικείμενος αὐτῶν διάβολος οὐ τολμᾷ ὅλως ἐγγίσει τινὶ αὐτῶν, φοβούμενος τὴν μεγάλην εὐχὴν αὐτῶν καὶ ψαλμωδίαν· ἐπὶ δὲ εὕρῃ μίαν ἀποπλανηθεῖσαν, εὐκόλως ἀρπάσας ἀποκτείνει αὐτήν. μὴ οὖν ἐγκαταλιμπανέτω τις, οὐ μόνον παρθένος, ἀλλὰ καὶ πᾶς χριστιανός, τὴν ἐπισυναγωγὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα μὴ ἄρπαγμα τοῦ πονηροῦ γένηται. Περὶ περιστερᾶς. ^[10]
- 35b (τ) Ὁ Κύριος πάλιν ἔφησε· «καὶ ἀκέραιοι ὥς αἱ περιστεραί». ἐκεῖναι γὰρ τῶν νεοττῶν ἀποστερούμεναι, οὐ μνησικακοῦσι τοῖς ταῦτα ποιοῦσιν, ἀλλ' ἕτερον πάλιν ἐπινοοῦσι φωλεόν, ἵν' ἐκεῖσε νοσσεύσαντες, ἐτέρους πάλιν ἐαυταῖς ἐπινοήσωσι νεοττοῦς. Οὕτω καὶ ἡμᾶς πρὸς πάντας ἀκάκους εἶναι παρασκευάζει, καὶ ἀποστερουμένους μὴ μνησικακεῖν μηδ' ἀπαμύνεσθαι, ἀλλὰ μετὰ χαρᾶς ἀποδέχεσθαι πάντα τὰ ἐπερχόμενα ἡμῖν. Περὶ ὕδρωπος ζώου. ^[5]
- 36 (τ) Ἦστι ζῶον λεγόμενον ὕδρωψ, δριμύτατον πάνυ, ὥστε κυνηγὸν μὴ δύνασθαι ἐγγίσει αὐτῷ [διὰ τὸ ἰσχύειν αὐτό]· ἔχει δὲ [πρὸς τῇ κεφαλῇ] μακρὰ κέρατα, πρίονος μορφήν ἔχοντα, ὥστε αὐτὸ πρίζειν τὰ μεγάλα δένδρα καὶ μετέωρα καὶ καταφέρειν ἐπὶ τὴν γῆν. ἐὰν δὲ διψήσῃ, ἔρχεται ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν, καὶ πίνει· εἰσὶ δὲ ἐκεῖ ἐρίκινα λεπτόκλωνα, καὶ ἄρχεται παίζειν πρὸς τὴν ἐρίκην τὸ ζῶον [ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ] τοῖς κέρασι, καὶ περιπλακὲν κρατεῖται δῆθεν πρὸς τοὺς κλάδους τῆς ἐρικίνης, καὶ κράζει βοῶν, βουλόμενον ἐκφυγεῖν, καὶ οὐ δύναται [συμπλέκεται γάρ]. ὁ οὖν κυνηγός, ἀκούων αὐτοῦ βοῶντος [καὶ νοήσας ὅτι κρατεῖται], ἔρχεται καὶ σφάζει τὸ ζῶον. Καὶ σὺ οὖν, πολитеυτά, ἔχων δύο κέρατα, παλαιὰν καὶ καινὴν διαθήκην, ἐν οἷς δύνῃ τοὺς ἐχθροὺς σου κερατίζειν, πορνείαν, μοιχείαν, φιλαργυρίαν, ἀλαζονίαν, καὶ πάντα

τὰ ὑλικά πάθη, μὴ αὐτοῖς συμπλακῆς, ἃ ἐστὶ δίκην ἐπέχοντα τῆς ἐρικήνης, καὶ ὁ πονηρὸς κυνηγὸς ἀναιρῇ σε. Περὶ πυροβόλων λίθων. ^[10]

37 (τ) Εἰσὶ λίθοι, οἳ ὅταν ἐγγίσωσιν ἀλλήλοις, ἀναφθέντες ἐμπυρίζουσι πᾶν τὸ ἐμπύπτον αὐτοῖς· φύσεως δὲ εἰσι τοιαύτης τὸ ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ, μακρὰν δὲ διεστήκασιν ἀλλήλων. Καὶ σὺ οὖν, γενναιότατε πολιτευτά, φεῦγε τὸ θῆλυ, ἵνα μὴ ἐγγίσας αὐτῷ ἀναφθῇς πρὸς ἡδονὴν καὶ καταφλέξης πᾶσαν τὴν ἐν σοὶ ἀρετὴν. καὶ γὰρ Σαμψών, γυναικὶ προσεγγίσας, ἀπεκείρατο τὴν ἰσχύν, καὶ πολλοί, κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἐπλανήθησαν ἐν κάλλει γυναικῶν. Περὶ λίθων πυροβόλων. ^[5]

37bis (τ) Εἰσὶ λίθοι πυροβόλοι ἐν τῷ ἀνατολικῷ μέρει, ἄρρεν καὶ θῆλυ· ἐν ὧν μακρὰν εἰσιν ἀπ' ἀλλήλων, οὐδαμοῦ πῦρ καίει, ἐὰν δὲ ἐγγίῃ τὸ ἄρρεν τῷ θήλει, ἀνάπτεται πῦρ καὶ ἐμπυρίζει τὰ πάντα. Ὡς γενναιότατε πολιτευτά, ἄγγελοι ἐν ζόφῳ εἰσὶ καὶ ταρτάρῳ ἔνεκεν γυναικῶν. Σαμψών καὶ Σολομών καὶ Ἰωσήφ οἱ δίκαιοι εἰς πειρατήρια ἐνέπεσαν, καὶ πολλοί, κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἐπλανήθησαν ἐν κάλλει [καὶ εὐμορφίᾳ τῆς] γυναικός. Περὶ λίθου μαγνήτου. ^[5]

38 (τ) Ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ μαγνήτου λίθου ὅτι ἀνακρεμάζει τὸν σίδηρον· [κολλήσας τὸν σίδηρον τῷ λίθῳ, ἀνακρεμάζει αὐτόν]. Εἰ οὖν τὰ κτίσματα ἀνακρεμάζει ἄλληλα, πόσῳ μᾶλλον ὁ κτίστης τῶν ἀπάντων καὶ δημιουργὸς [Θεός], ἀνακρεμάσας τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἐκτείνας αὐτὸν ὥσπερ δέρριν; Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ μαγνήτου λίθου. Περὶ κήτους καλουμένου πρίονος. ^[5]

39 (τ) Ὡς τὸ ζῶον ἐν τῇ θαλάσῃ πρίων λεγόμενον, πτέρυγας ἔχον μακράς, καὶ ἐὰν ἴδῃ πλοῖα ἀρμενίζοντα, καὶ αὐτὸ μιμεῖται αὐτά, καὶ ὑψοῖ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ, καὶ ἀρμενίζει, ἐρίζον τοῖς πλοίοις τοῖς ἀρμενίζουσιν· ἐὰν δὲ ποιήσῃ σταδίους τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα, κοπιᾷ, καὶ τὰς πτέρυγας εἰς ἑαυτὸ ἔλκει [κοπιᾷσας], καὶ τὰ κύματα αὐτὸ φέρει εἰς τὸν παλαιὸν αὐτοῦ τόπον. Λαμβάνεται οὖν ἡ θάλασσα ἐπὶ τὸν κόσμον, καὶ τὰ πλοῖα εἰς πρόσωπον τῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οἵτινες, διαπεράσαντες δίκην θαλάσσης, καταντλούμενοι [τοῖς κύμασι, τουτέστι] ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις [καὶ τρικυμίαις], ἔφθασαν εἰς εὐδὶον λιμένα, εἰς τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν· τὸ ζῶον δὲ τοῦτο παρείκασται εἰς τοὺς ἐναρξαμένους τῆς πολιτείας τῆς ἀσκήσεως, καὶ παλινδρομήσαντας ἐπὶ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τοῦ κόσμου, [καθὰ καὶ τοῦτο τὸ ζῶον μὴ δυνάμενον συναρμενίζειν ἀπέμεινε]. Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ πρίονος. Τὴν θάλασσαν νόει τὸν κόσμον, τὰ πλοῖα τοὺς ἁγίους ἀποστόλους, τοὺς περάσαντας τὸν αἰῶνα τοῦτον καὶ τὰς ἀντικειμένας δυνάμεις· ὁ δὲ πρίων ὁ μὴ ὑπομείνας ἀρμενίζει μετὰ τῶν πλοίων ἐπὶ τοὺς πρὸς χρόνον πολιτευσαμένους καὶ μὴ ὑπομείναντας εἰς τέλος. ἐναρξάμενοι γὰρ ἔργων ἀγαθῶν, εἰς τέλος οὐκ ὑπέμειναν ἔνεκεν φιλαργυρίας, ἢ ἀλαζονίας, ἢ μοιχείας, ἢ αἰσχροκερδείας, ἢ πορνείας, ἢ μίσους, καὶ τὰ κύματα τῆς θαλάσσης, τουτέστιν αἱ ἀντικείμεναι δυνάμεις, καταφέρουσιν αὐτὸν εἰς τὸν Ἄϊδην. Ὡς περὶ δὴ ὁ πρίων μιμεῖται τὰ πλοῖα, οὕτω δὴ καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀκολουθοῦντες τὴν ἀρετὴν εἰς τὸ ἐκπερᾶσαι ἐκ τοῦ ἄλμυροῦ τούτου βίου— τοῦτο γὰρ ἡ θάλασσα—, εἴτα ἀπατηθέντες καὶ μὴ ὑπομείναντες εἰς τέλος, [ἤγουν] ἐκ τῶν πονηρῶν ἔργων, δηλονότι τῶν κυμάτων τῶν τῆς θαλάσσης, καταφέρονται πάλιν εἰς αἰωνίους βασάνους. «ὁ γὰρ ὑπομείνας εἰς τέλος—φησὶν—οὗτος σωθήσεται». Περὶ ἴβευς. ^[25]

40 (τ) Ἀκάθαρτός ἐστι κατὰ τὸν Νόμον ἡ ἴβις. κολυμβᾷν οὐκ οἶδε, ἀλλὰ παρὰ τὰ χεῖλη τῶν ποταμῶν καὶ τῶν λιμνῶν νέμεται, καὶ οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὰ βάθη, ὅπου οἱ καθαροὶ ἰχθύες νήχονται, ἀλλ' ὅπου τὰ ἀκάθαρτα ἰχθύδια αὐλίζονται. Μάθε οὖν καὶ σὺ νοερῶς κολυμβᾷν, ἵνα ἔλθῃς ἐπὶ τὸν νοερὸν βαθὺν ποταμόν, εἰς βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ. εἰ μὴ γὰρ τὰς δύο χεῖρας ἐκτενεῖς καὶ ποιήσεις τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, οὐ δυνήσῃ περᾶσαι τὴν τοῦ βίου θάλασσαν. ὁ γὰρ τύπος τοῦ σταυροῦ ἐπὶ πάντα τὰ κτίσματα συντείνει· ὁ ἥλιος, ἐὰν μὴ

ἐκτείνῃ αὐτοῦ τὰς ἀκτῖνας, οὐ δύναται λάμψαι· ἢ σελήνη, ἐὰν μὴ ἐκτείνῃ αὐτῆς τὸ δικέρατον, οὐ λάμπει· πετεινόν, ἐὰν μὴ ἐκτείνῃ αὐτοῦ τὰς πτέρυγας, οὐχ ἵπταται. Μωϋσῆς, ἐκτείνας τὰς χεῖρας, ἀνεῖλε τὸν Ἀμαλήκ, Δανιήλ τοὺς λέοντας. Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους, Θέκλα ἐν πυρὶ καὶ θηρίοις καὶ φώκαις ἐβλήθη, καὶ ὁ τύπος τοῦ σταυροῦ αὐτὴν διέσωσε. Σωσάννα ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, Ἰουδῆθ ἐκ τοῦ Ὀλοφέρνηου καὶ Ἑσθήρ ἐκ τοῦ Ἀρταξέρξου, καὶ οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ τοῦ πυρὸς [ἐν τῇ πίστει] διεσώθησαν, καὶ τὸ χεῖρον πάντων ἴβις ... *** τὰ δὲ γεννήματα τῶν ἁμαρτωλῶν ἁμαρτίαι εἰσὶν. Περὶ δόρκωνος. ^[15]

41 (τ) Ὑἱοῦ ζῶντος [ἐν τῷ ὄρει] λεγόμενον δόρκωνος. ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ αὐτοῦ ὅτι ἀγαπᾷ πάντοτε τὰ ὑψηλὰ ὄρη, τὴν δὲ τροφήν εὐρίσκει ἐπὶ τὰ πεδινὰ τῶν ὁρέων, καὶ θεωρεῖ ἀπὸ μακρόθεν πάντας τοὺς προσερχομένους πρὸς αὐτόν, καὶ γινώσκει εἰ μετὰ δόλου ἔρχονται, ἢ μετὰ φιλίας. Ὑἱοῦ οὖν τύπος τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας. αὕτη οὖν ἐστὶν ἡ ἀγαπῶσα [τοὺς προφήτας, τουτέστι] τὰ ὑψηλὰ ὄρη, ὡς εἶπεν· «ἰδοὺ ὁ ἀδελφιδός μου ἄλλεται ἐπὶ τῶν ὁρέων, πηδῶν ἐπὶ τῶν βουνῶν». [τὰ ὄρη λαμβάνεται ἐπὶ τοὺς προφήτας, οἱ βουνοὶ ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους]. ἐπειδὴ οὖν ὁ ζυζυγόμορος ἐστὶν ὁ δόρκωνος, σημαίνει ὅτι ὁ Σωτὴρ βλέπει πάντα τὰ πραττόμενα (Θεὸς γὰρ κέκληται διὰ τὸ αὐτὸν θεωρεῖν τὰ ἔργα ἡμῶν), καὶ τοὺς μακρόθεν ἐρχομένους πρὸς αὐτόν μετὰ δόλου γινώσκει, ὡς ἔγνω τὸν Ἰούδαν, τὸν φιλήματι αὐτὸν παραδόντα. ἔφη δὲ καὶ ὁ Δαυὶδ· «ἔγνω Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ», εἶπε δὲ καὶ ὁ Ἰωάννης· «ἶδε ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ, ὁ αἵρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου». Περὶ ἀδαμαντίνου λίθου [ἰσχυροῦ]. ^[10]

42 (τ) Ὑἱοῦ ἄλλης φύσεως ἀδαμαντίνου λίθου [ἰσχυροῦ]· οὗτος γὰρ οὔτε σίδηρον φοβεῖται τυπτόμενος, οὔτε πῦρ [φοβεῖται καίόμενος], οὔτε ὁσμὴν καπνοῦ λαμβάνει. ἐὰν δὲ ἐν οἴκῳ εὐρεθῇ, οὔτε δαίμων ἐκεῖ εἰσέρχεται οὔτε τί ποτε κακὸν εὐρίσκεται, ὁ δὲ κρατῶν αὐτὸν ἄνθρωπος νικᾷ πᾶσαν διαβολικὴν ἐνέργειαν. Ὁ ἀδαμαντίνος ἐστὶν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· ἐὰν οὖν ἔχῃς αὐτόν ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὦ ἄνθρωπε, οὐδὲν σοι κακὸν ἀπαντήσῃ ποτέ. Περὶ ἐλέφαντος. ^[5]

43 (τ) Ὑἱοῦ ζῶντος ἐν τῷ ὄρει λεγόμενον ἐλέφας, [καὶ ἄλλο γεργελέφας]. ἐν τούτῳ τῷ ζῳῳ οὐκ ἔστι συνουσίας ἐπιθυμία· ἐὰν οὖν θέλῃ τεκνοποιῆσαι, ὑπάγει εἰς τὴν ἀνατολήν, πλησίον τοῦ παραδείσου. ἔστι δὲ ἐκεῖ δένδρον μανδραγόρα λεγόμενον· ἀπέρχεται οὖν ἐκεῖ ἡ θήλεια καὶ ὁ ἄρρην, καὶ ἡ θήλεια, μεταλαβοῦσα πρώτη ἀπὸ τοῦ δένδρου, παρέχει καὶ τῷ αὐτῆς ἄρρην καὶ προσπαίζει αὐτῷ, ἕως οὗ καὶ αὐτὸς μεταλάβῃ, καὶ φαγὼν ὁ ἄρρην, συγγίνεται τῇ θηλείᾳ [ὁπισθοφανῶς, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἀρμονίαν· βασιλεύει δὲ τὸ ἐγγάστριον χρόνον ἕνα], καὶ εὐθέως ἐν γαστρὶ λαμβάνει. ἐὰν οὖν ὁ καιρὸς γένηται τοῦ τεκεῖν αὐτήν, ἔρχεται ἐπὶ λίμνην ὕδατος [καὶ ἐμβαίνει ἔσωθεν], ἕως οὗ ἔλθῃ τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῶν μαζῶν αὐτῆς, καὶ οὕτω λοιπὸν ἀποκύει τὸ τέκνον αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ὕδατος, καὶ ἔρχεται ἐπὶ τοὺς μηρούς αὐτῆς, καὶ θηλάζει τὸν μαζὸν τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἐλέφας φυλάσσει αὐτήν ὡδίνουσαν διὰ τὸν ὄφιν, ἐπειδὴ ἐχθρὸς ἐστὶν ὁ ὄφις τοῦ ἐλέφαντος, καὶ ἐὰν εὕρῃ αὐτόν ὁ ἐλέφας, καταπατεῖ καὶ ἀποκτείνει αὐτόν. Ἡ δὲ φύσις τοῦ ἐλέφαντος τοιαύτη ἐστίν· ἐὰν πέσῃ, οὐ δύναται ἀναστῆναι· οὐκ ἔχει γὰρ ἀρμογὰς εἰς τὰ γόνατα αὐτοῦ [ὡς καὶ τῶν λοιπῶν ζώων]. πῶς δὲ καὶ πίπτει; ἐὰν θέλῃ ὑπνῶσαι, ἐπὶ δένδρῳ ἑαυτὸν ἀνακλίνει καὶ κοιμᾶται· οἱ οὖν κυνηγοί, εἰδότες τὴν τοῦ ἐλέφαντος φύσιν, ὑπάγουσι καὶ πρίζουσι τὸ δένδρον παρολίγον. ἔρχεται οὖν ἀνακλίνειν ἑαυτὸν ὁ ἐλέφας, καὶ ἅμα τῷ δένδρῳ συμπίπτει, καὶ ἄρχεται βοᾶν κλαίων, καὶ ἀκούει ἄλλος ἐλέφας, καὶ ἔρχεται βοηθῆσαι αὐτῷ, καὶ οὐ δύναται ἐγεῖραι αὐτόν· βοῶσι δὲ οἱ δύο, καὶ ἔρχονται δώδεκα ἐλέφαντες, καὶ οὐδὲ αὐτοὶ δύνανται τὸν πεπτωκότα ἐγεῖραι· εἴτα οἱ πάντες βοῶσιν· ὕστερον δὲ πάντων ἔρχεται μικρὸς ἐλέφας, καὶ ὑποτίθῃσι τὴν προμοσχίδα αὐτοῦ ὑποκάτω τοῦ ἐλέφαντος, καὶ ἐγεῖρει αὐτόν. [Ἡ δὲ φύσις τοῦ μικροῦ ἐλέφαντος τοιαύτη ἐστίν· ἐὰν θυμιάσῃ αὐτοῦ τρίχας ἢ ὁστέα ἔν τινι τόπῳ, οὔτε δαίμων, οὔτε δράκων, οὔτε τίποτε κακὸν ἐκεῖ εἰσέρχεται]. Εἰς πρόσωπον οὖν

τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὕας λαμβάνονται ὁ ἐλέφας καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· ἡνίκα ἦσαν ἐν τῇ τρυφῇ τοῦ παραδείσου πρὸ τῆς παραβάσεως, οὐκ ᾔδεισαν τότε συνουσίαν, ἀλλ' οὐδὲ νόησιν μίξεως εἶχον. ἀλλ' ὅτε ἡ γυνὴ ἔφαγεν ἀπὸ τοῦ ξύλου, τουτέστι τῶν νοερῶν μανδραγόρων, καὶ ἔδωκε καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, τότε ἔγνω τὴν γυναικὰ ὁ Ἀδάμ, καὶ ἔτεκε τὸν Κάϊν ἐπὶ τὰ ψεκτὰ ὕδατα, ὡς εἶπεν ὁ Δαυίδ· «σῶσόν με ὁ Θεός, ὅτι εἰσήλθοσαν ὕδατα ἕως ψυχῆς μου». ἦλθεν οὖν ὁ μέγας ἐλέφας, τουτέστιν ὁ Νόμος, καὶ οὐκ ἠδυνήθη αὐτὸν ἐγείραι· εἶτα ἦλθον οἱ δώδεκα ἐλέφαντες, τουτέστιν ὁ χορὸς τῶν προφητῶν, καὶ οὐδὲ αὐτοὶ ἠδυνήθησαν ἐγείραι τὸν πεπτωκότα· ὕστερον δὲ πάντων ἦλθεν ὁ νοερὸς καὶ ἅγιος ἐλέφας, [ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός], καὶ ἤγειρε τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς γῆς. ὁ ὢν μειζότερος πάντων, [ἦτοι ὁ Χριστὸς καὶ νέος Ἀδάμ], ἐγένετο πάντων δοῦλος· ἐταπείνωσε γὰρ ἑαυτόν, μορφήν δούλου λαβών, [γενόμενος ὅμοιος αὐτῶν], ἵνα πάντας σώσῃ. Καλῶς ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ ἐλεφάντος. Περὶ ἀχάτου καὶ μαργαρίτου.

[40]

44 (τ) Ὅταν οἱ τεχνῖται ζητῶσι τὸν μαργαρίτην, δι' ἀχάτου αὐτὸν εὐρίσκουσι. δεσμεύουσι γὰρ τὸν ἀχάτην σπαρτίῳ στερεῶ, καὶ χαλῶσιν αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· ἔρχεται οὖν ὁ ἀχάτης ἐπὶ τὸν μαργαρίτην, καὶ στήκει ἐκεῖ, καὶ οὐ σαλεύεται, καὶ εὐθέως νοοῦσιν οἱ δύται τὸν τόπον τοῦ ἀχάτου, καὶ ἀκολουθοῦντες τῷ σπαρτίῳ, εὐρίσκουσι τὸν μαργαρίτην. Πῶς δὲ καὶ γεννᾶται ὁ μαργαρίτης; ἄκουσον· ἔστι κόγχος ἐν τῇ θαλάσῃ, λεγόμενος ὄστρεος, ἀνέρχεται δὲ ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐν ταῖς ἐωθιναῖς ὥραις ὄρθρου, καὶ ἀνοίγων ὁ κόγχος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ καταπίνων τὴν οὐράνιον δρόσον καὶ τὴν ἀκτίνα τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης καὶ τῶν ἄστρον, ποιεῖ τὸν μαργαρίτην ἐκ τῶν ἄνω φωστήρων. ὁ δὲ κόγχος ἔχει πτέρυγας δύο, ὅπου εὐρίσκεται ὁ μαργαρίτης. Ὁ ἀχάτης οὖν ἐπὶ τὸν Ἰωάννην νοεῖται· αὐτὸς γὰρ ἔδειξεν ἡμῖν τὸν νοερὸν μαργαρίτην, λέγων· «ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου». λαμβάνεται οὖν ἡ θάλασσα ἐπὶ τὸν κόσμον, καὶ οἱ δύται ἐπὶ τὸν χορὸν τῶν προφητῶν· αἱ δὲ δύο τοῦ κόγχου πτέρυγες ἐπὶ τὴν παλαιὰν καὶ καινὴν διαθήκην. Ὁμοίως καὶ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ τὰ ἄστρα καὶ ἡ δρόσος ἐπὶ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, τοῦ ἐπιφοιτοῦντος ἐν ταῖς διαθήκαις, ὁ μαργαρίτης ἐπὶ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· [οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ τίμιος μαργαρίτης], ὃν λαβὼν ἄνθρωπος καὶ πωλήσας πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ [καὶ διδοὺς πτωχοῖς], κτᾶται τὸν τίμιον μαργαρίτην. Περὶ μαργαρίτων. [20]

44b (τ) Ἐν δὲ τῇ Ἰνδίᾳ ἦν ἡ παροῦσα πῖνα φυτευτὴ ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης ὕστερουμέν $\langle \omega \rangle$ γλυκαίων ὕδατων· τὸ $\langle \nu \rangle$ Δαιμαῖον μῆνα ὕδατοφορᾶ ἐν Ἰνδίᾳ, καὶ δεομένη ἡ πῖνα γλυκαίου ὕδατος, ἐξέρχεται ἄνω τῆς θαλάσσης, καὶ βροντᾷ καὶ $\langle \alpha \rangle$ στράπτει καὶ βρέχει, καὶ ἡ πῖνα δέχεται τὴν βοήν τῆς βροντῆς καὶ τὸ πῦρ $\langle \tau \rangle$ φλογ $\langle \acute{\iota} \zeta \omicron \nu \rangle$ τῆς ἀστραπῆς καὶ τὴν στάξιν τοῦ ὕδατος, εὐθὺς δὲ πάλιν πορεύεται εἰς τὰ ἴδια. ἀγρευθ $\langle \epsilon \acute{\iota} \sigma \alpha \rangle$ δ' ὑπ' ἀνθρώπων ἡ πῖνα, [καὶ] ἐξελῶσι τὸν μαργαρίτην, καὶ δοθ $\langle \epsilon \acute{\iota} \sigma \rangle$ τῷ χρυσοχῶ, καὶ τρυπήσας αὐτ $\langle \acute{\omicron} \nu \rangle$, ποία φύσις πάσχει, βροντ $\langle \eta \sigma \rangle$, ἀστραπῆς ἢ τοῦ ὀστράκου; Τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἐπὶ τῆς θεότητος τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας. διὰ μὲν τῆς βροντῆς ἦν ἡ τοῦ ἀγγέλου φωνή, διὰ δὲ τῆς ἀστραπῆς ἦν ἡ θεότης, διὰ δὲ τοῦ ὕδατος ἦν ὁ Λόγος, διὰ δὲ τοῦ ὀστρακοδέρματος ἦν ἡ Θεοτόκος, ἡγουν ἡ κογχυλ $\langle \acute{\iota} \omicron \upsilon \rangle$ πορφύρα, ἡ βάψασα ἐξ αἱμάτων αὐτ $\langle \eta \sigma \rangle$ τῷ βασιλ $\langle \epsilon \acute{\iota} \rangle$ τῶν δυνάμεων. τρυπηθεῖσα δὲ πάσχει τοῦ ὀστρακοδέρματος ἡ φύσις, ἡγουν ἡ σὰρξ τῆς ἀνθρωπότητος· ἡ γὰρ θεότης ἀπαθὴς διέμ $\langle \epsilon \acute{\iota} \rangle$ ν $\langle \epsilon \nu \rangle$, ὡς φησὶν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός «ἡ μαργαρίτ $\langle \eta \rangle$ τῆς θείας ἐξ ἀστραπῆς τὸν Χριστὸν κηύσασα, καὶ τὰ ἐξῆς». αἰσχυνέσθωσαν Ἀρμένιοι καὶ οἱ Θεοπασχῖται οἱ λέγοντες· «ὁ σταυρωθεὶς Θεός». Καὶ ταῦτα μὲν τὰ τῶν ὀστρακοδερμάτων τῆς θαλάσσης. Περὶ τῶν μαργαρίτων. [15]

44c (τ) Ἐν αὐτῇ τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ γίνεται τὸ μαργαριτάριον εἰς πλῆθος· γίνεται δὲ οὕτως· ἐν ἐκείνῃ τῇ θαλάσῃ εἰσὶν ὀστρακοδέρματα καλούμενα πῖναι· αὗται γοῦν αἱ πῖναι ἴστανται πρὸς τὸν

αἰγιαλόν, μία ἐκάστη αὐτῶν ἔχουσα τὸ στόμα ἀνεωγμένον τοῦ εἰσελθεῖν τι πρὸς βρῶσιν αὐτῆς. ἰσταμένης δὲ αὐτῆς καὶ χ <α> ἰνομένης τῷ στόματι, ὡς δὲ συχνάκις τῶν ἀστραπῶν γινομένων, χωρεῖται ἡ ἀστραπτική δύναμις πρὸς τὰ ἐντὸς τῆς πίνης, καὶ δειλιοῦσα ἡ πῖνα ἀσφαλίζει· ἀσφαλισθείσης δὲ τῆς πίνης, ἐχούσης δὲ ἐντὸς τὴν ἀστραπὴν, εἰλίσσεται ἡ ἀστραπὴ μετὰ τῶν βολβίων τῶν ὀφθαλμῶν τῆς πίνης, <καὶ> εἰλισσομένη τοὺς δύο ὀφθαλμοὺς μαργαρίτας ἐργάζεται. καὶ οὕτω κρ <ά> ζουσα ἡ πῖνα διαχαιομένη, οἱ μαργαρίται λάμπουσι πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, καὶ θεωροῦντες οἱ ἄνθρωποι εἰσέρχονται καὶ λαμβάνουσιν αὐτούς, καὶ οὕτω γίνονται οἱ μαργαρίται. Ὡσπερ δὲ ἐκεῖ οὕτως οἱ μαργαρίται ἐργάζονται, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ ὑπέραγνος Μαρία, κεκαθαρμένη οὖσα ἀπὸ παντὸς ρύπου. ἐλθοῦσα <γὰρ> ἡ θεία ἀστραπὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, χωρηθῆναι ἐν τῇ πανάγνῳ πίνῃ τῇ Θεοτόκῳ Μαρίᾳ, ἀτίμητος μαργαρίτης ἐξ αὐτῆς γέγονεν, περὶ οὗ γέγραπται· «τὸν μαργαρίτην τῆς θείας ἐξ ἀστραπῆς τὸν Χριστὸν κυήσασα», καὶ φρόνιμός ἐστιν ὁ ἔμπορος ὃς ἂν ἐπιδώσῃ ὅσα ἔχει, καὶ ἀγοράσῃ τὸν ἀληθῆ μαργαρίτην, αὐτὸν τὸν Χριστόν. Περὶ ὀνάγρου καὶ πιθήκου. ^[15]

45 (τ) Ὡςτιν ἄλλη φύσις τοῦ ὀνάγρου. εἶπεν ὁ Φυσιολόγος ὅτι ἐν τοῖς βασιλείοις εὐρίσκεται, καὶ ἐν τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ Φαμενώθ μηνὸς γινώσκουσιν ἀπὸ τοῦ ὀνάγρου ὅτι ἰσημερία γίνεται· ἐὰν οὖν βοήσῃ δωδεκάκις, γινώσκει ὁ βασιλεὺς καὶ τὸ παλάτιον ὅτι ἰσημερία γίνεται. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ πίθηκος, ἐὰν ἐπτάκις οὐρήσῃ τῆς νυκτός, [γινώσκουσιν ὅτι] ἰσημερία γίνεται. Ὁ οὖν ὀναγρός ἐστιν ὁ διάβολος, ἐπειδὴ ἡ νύξ [ἐστί], τουτέστιν ὁ λαὸς τῶν ἐθνῶν, ἴση γέγονε τῆς ἡμέρας, τουτέστι τῶν πιστευσάντων προφητῶν. [ἐβόησεν οὖν ὁ ὀναγρος, τουτέστιν ὁ διάβολος]. καὶ ὁ πίθηκος δὲ τοῦ αὐτοῦ διαβόλου πρόσωπον λαμβάνει· ἔχει γὰρ ἀρχήν, τέλος δὲ οὐκ ἔχει, τουτέστιν οὐράν, [ὡς οὐδὲ ὁ πίθηκος μὴ ἔχων τέλος καλόν, τουτέστιν οὐράν], ὡς καὶ ὁ διάβολος, [μὴ ἔχων τέλος καλόν], ἐν τῇ ἀρχῇ εἷς ἦν τῶν ἀρχαγγέλων, τὸ δὲ τέλος αὐτοῦ οὐχ εὐρέθη [καλόν, ὡς οὐδὲ ὁ πίθηκος μὴ ἔχων οὐράν ἐστί καλός· ἄμορφον γὰρ ἐστί τῷ πιθήκῳ τὸ μὴ ἔχειν οὐράν]. Καλῶς ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ ὀνάγρου καὶ πιθήκου. Περὶ λίθου ἰνδικοῦ. ^[15]

46 (τ) Ὡςτιν λίθος ἰνδικός, [ὀνόματι βατράχιος], τοιαύτην φύσιν ἔχων· ἐὰν ἄνθρωπος ὑδρωπικός τυγχάνῃ, οἱ τεχνῖται ἱατροὶ ζητοῦσι τὸν λίθον ἐκεῖνον, καὶ δεσμεύουσιν αὐτὸν τῷ ὑδρωπικῷ ὥρας τρεῖς, καὶ ὅλα τὰ ὕδατα συμπίνει τοῦ ὑδρωπικοῦ ὁ λίθος. εἶτα λύουσι τὸν λίθον, καὶ σταθμίζουσιν αὐτὸν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν σταθμόν, καὶ ὁ μικρὸς λίθος ἔλκει τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν σταθμόν. ἐὰν δὲ ἀφεθῇ ὁ λίθος εἰς τὸν ἥλιον ὥρας τρεῖς, πάντα τὰ σαπρὰ ὕδατα ἅπερ ἦρεν ἐκ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου ἐκχέει ἕξω, καὶ γίνεται ὁ λίθος καθαρὸς πάλιν ὥσπερ ἦν. Ὁ λίθος ἐστὶν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἡ τελεία ἀγάπη ἕξω βάλλουσα τὸν φόβον. ἐπειδὴ ὑδρωπικοὶ ἦμεν, ἔχοντες τὰ ὕδατα τοῦ διαβόλου ἐν τῇ καρδίᾳ, κατελθὼν ὁ Κύριος καὶ δεθείς διὰ τοῦ σταυροῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, τοὺς κλύδωνας ἡμῶν ἰάσατο. αὐτὸς γὰρ τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἦρε [καὶ ἀνέλαβε], καὶ τὰς νόσους ἐβάστασε. Καλῶς οὖν ὁ Φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τοῦ ἰνδικοῦ λίθου. Περὶ ἔρωδιου πετεινοῦ. ^[10]

47 (τ) Εἶπεν ὁ Ψαλμῳδός· «τοῦ ἔρωδιου ἡ κατοικία ἡγεῖται αὐτῶν». ὁ δὲ Φυσιολόγος ἔφη· ἔστι τοῦτο τὸ πετεινὸν πάννυ φρόνιμον ὑπὲρ πολλὰ πετεινά. μίαν δὲ σκὴνῶσιν ἔχει καὶ μίαν μάνδραν, οὐ πολλὰς κοίτας ζητεῖ, ἀλλ' ὅπου ἐὰν κατασκηνώσῃ, ἐκεῖ καὶ τρέφεται καὶ κοιμᾶται, ἀλλ' οὔτε νεκρὸν σῶμα τρώγει, οὐδὲ εἰς πολλοὺς τόπους ἀνίπταται· ἡ κοίτη αὐτοῦ καὶ ἡ τροφή εἰς ἓνα τόπον ἐστίν. Καὶ σὺ οὖν, ἄνθρωπε πολιτευόμενε, μὴ ζῆτει πολλοὺς τόπους τῶν αἰρετικῶν· μία σοι ἔστω κοίτη, ἡ ἀγία τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία, καὶ μία τροφή, ὁ ἄρτος ὁ ἀπὸ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, μηδὲ ἅππου διδαγμάτων νεκρῶν, ἵνα ὁ ἐπουράνιος ἄρτος εὖοπτός σοι γένηται, καὶ μὴ ζῆτει πολλοὺς τόπους τῶν ἑτεροδόξων. Καλῶς οὖν εἶπεν ὁ Φυσιολόγος περὶ τοῦ ἔρωδιου πετεινοῦ. Περὶ συκαμίνου. ^[10]

48 (τ)

Ὁ μακάριος Ἀμὼς λέγει· «οὐκ ἤμην προφήτης οὐδὲ υἱὸς προφήτου, ἀλλ' ἡ αἰπόλος ἤμην κνίζων συκάμινα». ὁ αἰπόλος τράγους ποιμαίνει· καλῶς οὖν ὁ Ἀμὼς πρόσωπον Χριστοῦ λαμβάνει. τὸ δὲ λέγειν ὅτι «κνίζων συκάμινα» νοερὸν ῥῆμα, καὶ ὁ Ζακχαῖος ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν. Οἶδας ὅτι πρὸ τοῦ κνισθῆναι τὸ συκάμινον, εἰσὶ σκνῖπες, οἱ λεγόμενοι κώνωπες ἔνδον αὐτοῦ, ἐν σκότει κατοικοῦντες, φῶς οὐ βλέποντες. ἐν ἑαυτοῖς δὲ λέγουσιν· «ὡς μεγάλην χώραν κατοικοῦμεν», ἐν σκότει δὲ εἰσι καθήμενοι. ἐπὰν οὖν κνισθῇ τὸ συκάμινον καὶ ἐκβῶσι, βλέπουσι τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης καὶ τῶν ἄστρων, καὶ λέγουσιν ἐν ἑαυτοῖς· «ἐν σκότει ἤμεν καθήμενοι [καὶ σκιᾷ θανάτου] πρὸ τοῦ κνισθῆναι τὸ συκάμινον». κνίζεται μὲν οὖν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ, τῇ δὲ τρίτῃ παριστάνεται, καὶ τροφή γίνεται πάντων. Κέκνισται οὖν ἡ πλευρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ λόγχῃ, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἀναστάντος αὐτοῦ ἐκ νεκρῶν, εἶδομεν τοὺς νοεροὺς φωστῆρας, ὡς καὶ οἱ σκνῖπες, κνισθέντος τοῦ συκαμίνου, εἶδον τοὺς φωστῆρας τοὺς ἀθανάτους [οἱ οὖν ἔριφοι πρόσωπον λαμβάνουσι τῆς μετανοίας, διὰ τὸ ἐκ τῶν τριχῶν αὐτῶν πενθήρη χιτῶνα ὑφαίνεσθαι· «ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ, φησί, μετενόησαν»]. «ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει φῶς εἶδε μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλε». κνιζομένου τοῦ συκαμίνου, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τροφή γίνεται· οὕτω καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, κνισθεὶς τὴν πλευράν, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, καὶ ζωὴ καὶ τροφή πᾶσιν ἡμῖν ἐγένετο. ^[20]